

ἀ-θαλάσσωτος, Αττ. -**ττωτος**, -ον (θαλασσόω), ασυνήθιστος στη θάλασσα, χερσαίος, σε Αριστοφ.

ἀ-θαλής, -ές (θάλλω), λέγεται για τη δάφνη, μη πράσινος, ξερός, αποξηραμένος, μαραμένος, σε Πλούτ.

ἀ-θαλπής, -ές (θάλπος), αυτός που δεν παρέχει θερμότητα, σε Ανθ.

ἀ-θαμβής, -ές (θάμβος), άφοβος, ατρόμητος, σε Ίβυκο, σε Πλούτ.

Ἀθάνα, Ἀθᾶναι, Ἀθᾶναία, Δωρ. αντί Ἀθην-, βλ. [Ἀθήνη](#).

ἀθᾶνᾶσία, ἡ, αθανασία, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀθᾶνᾶτίζω, καθιστώ κάποιον αθάνατο, θεωρώ τον εαυτό μου αθάνατο, σε Ηρόδ.

ἀ-θᾶνᾶτος, -ον, Επικ. επίσης -η, -ον· **I. 1.** μη θνητός, αθάνατος, σε Όμηρ. κ.λπ.·

ἀθᾶνᾶτοι, οἱ, οι αθάνατοι θεοί, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἀθᾶνᾶται ἄλλιαι*, δηλ. οι θαλασσινές

θεότητες, σε Ομήρ. Οδ.· συγκρ. -*ώτερος*, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για την αθάνατη,

αιώνια φήμη, σε Τυρτ. **II. 1.** επίσης, λέγεται για πράγματα, αιώνιος, παντοτινός, σε

Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** *ἀθᾶνᾶτος θρίξ*, τρίχα απ' την οποία εξαρτάται, κρέμεται η

ζωή, σε Αισχύλ. **III.** *οἱ ἀθᾶνᾶτοι*, οι «αθάνατοι», σώμα Περσικού στρατού στο οποίο

κάθε κενό καλυπτόταν αμέσως από άλλον στρατιώτη ορισμένο εκ των προτέρων, σε

Ηρόδ. **IV.** επίρρ. *ἀθᾶνᾶτως εὔδειν*, σε Ανθ. (το *ἄθ-* πάντα στο επίθ. και σε όλα τα

παράγωγα, βλ. [A](#), [α](#)).

ἄ-θαπτος, -ον (**θάπτω**), **I.** μη θαμμένος, άταφος, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II.** ανάξιος

ταφής, σε Ανθ.

ἀθάρη[θᾶ], ἡ, λέγεται για πληγουρι ή άλευρο, χυλός από αλεύρι βρώμης,

χονδραλεσμένος σίτος και πηκτός ζωμός από αυτόν, σε Αριστοφ. κ.λπ.

ἀ-θαρσής, -ές (**θάρσος**), αποθαρρυμένος, απελπισμένος, σε Πλούτ.· *τῶᾶθαρσές*,

έλλειψη θάρρους, στο ίδ.· επίρρ. -*σῶς* στον ίδ.

ἀ-θεᾶτος, αθέατος, άόρατος, σε Πλούτ., Λουκ. **2.** αυτό που δεν επιτρέπεται κάποιος

να δει, μυστικός, κρυφός, σε Πλούτ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν βλέπει, τυφλός σε

κάτι· με γεν., *τινος*, σε Ξεν.

ἀ-θεεΐ, επίρρ. (θεός), αυτός που δεν έχει τη βοήθεια, τη συνδρομή, την αρωγή του

θεού· *οὐκ ἄθειέ*, αυτό που ο Οράτ. παραθέτει ως *non sine Dis*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-θειάστος, -ον (**θειάζω**), αυτός που δεν έχει έμπνευση από τον θεό, σε Πλούτ.

ἄ-θελκτος, -ον (**θέλγω**), άκαμπτος, άτεγκτος, σε Αισχύλ.

ἄ-θεμις, -ιτος, ὁ, ἡ, άνομος, παράνομος, σε Πίνδ., Ευρ.

ἀ-θεμίστιος, -ον (**θέμις**), άνομος, ανήθικος, ασεβής, άθεος· *ἀθεμίστια εἰδῶς*,

έμπειρος στην ανομία, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-θεμίστος ή ἀ-θέμιτος, -ον (ο πρώτος τύπος επικρατεί στην ποίηση, ο δεύτερος στον πεζό λόγο)· άνομος, ο χωρίς νόμο ή διακυβέρνηση, λέγεται για τους Κύκλωπες,

σε Ομήρ. Οδ.· *ἀθεμιστώτεροι*, σε Ξεν. **II.** λέγεται επίσης για πράγματα, άνομα,

παράνομα· *ἀθέμιτα ἔργα*, *ἀθέμιτα ἔρδειν*, σε Ηρόδ.· *ἀθέμιτα ποιεῖν*, *εὔχεσθαι*, σε

Ξεν.

ἄ-θεος, -ον, **I. 1.** αυτός που δεν έχει θεό, αυτός που αρνείται τους θεούς, σε Πλάτ.

2. άθεος, ασεβής, σε Τραγ.· συγκρ. -*ώτερος*, σε Λυσ.· υπερθ. -*ώτατος*, σε Ξεν. **3.**

αυτός που έχει εγκαταλειφθεί από τους θεούς, σε Σοφ. **II.** επίρρ. -*ως*, ασεβώς, στον

ιδ.· υπερθ. -*ώτατα*, κατά τον πιο ασεβή τρόπο, στον ίδ.

ἀθεότης, -ητος, ἡ, αθειᾶ, ασεβεία, σε Πλάτ.

ἀθεράπευσία, ἢ, ἔλλειψη περιποίησης, παραμέληση, με γεν., *θεῶν ἀθεραπευσίαι*, σε Πλάτ.

ἀ-θεράπευτος, -ον, **I.** αφρόντιστος, παραμελημένος, λέγεται για ζῶα, σε Ξεν.· τὸ ἀθεράπευτον, ἡ παραμέληση τῆς εξωτερικῆς εμφάνισης, σε Λουκ. **II.** αὐτός που δεν γιαιτρεύεται, ανίατος, στον ἴδ.

ἀθερίζω ἢ -ίσσω· ἀόρ. α' ἀθέριζα, Επικ. γ' ενικ. Μέσ. ἀθερίσσατο· υποτιμῶ, καταφρονῶ, περιφρονῶ, Λατ. nihil curare, με αιτ. προσ., σε Όμηρ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀ-θερμαντος, -ον, αὐτός που δεν θερμαίνεται· ἀθέρμαντος ἐστία, οικογένεια που δεν φλέγεται ἀπὸ ἐρίδες ἢ πάθη, σε Αισχύλ.

ἄ-θερμος, -ον, αὐτός που δεν ἔχει θερμότητα· τὸ ἄθερμον, ἡ ἔλλειψη θερμότητας, σε Πλάτ.

ἄ-θεσμος, -ον = ἀθέσμιος, σε Πλούτ.

ἀ-θέσφατος, -ον, αὐτός τον οποίο δεν μπορεῖ να εκφράσει οὔτε ο θεός· ανείπωτος, ανέκφραστος, τρομερός· ὄμβρος, θάλασσα, νύξ, σε Όμηρ.· ἐπίσης εκπληκτικός σε μέγεθος, διάσταση, τιμή, ποσότητα· ἀθέσφατος, -οι, οἶνος, σῖτος, βόες, σε Ομήρ. Οδ.

ἀθετέω, μέλ. -ήσω, θέτω κατὰ μέρος, στην ἄκρη, αμελῶ, αδιαφορῶ· ἀθετῶτινα, αρνούμαι κάποιον, απορρίπτω τὸ αἴτημά του, σε Κ.Δ.

ἄ-θετος, -ον (τίθημι), αὐτός που ἔχει τοποθετηθεῖ κατὰ μέρος, στην ἄκρη· ἐπίρρ. -τως = ἀθέσμως, παράνομα, δεσποτικά, σε Αισχύλ.

ἀ-θεώρητος, -ον (θεωρέω), απαρατήρητος, αθέατος, ανεξέταστος· ἐπίρρ. -τως, σε Πλούτ.

ἄ-θηλυς, -υ, ο μη γυναικείος, σε Πλούτ.

Ἀθηνᾶ, Αττ. ἀντί Ἀθηναίη, Ἀθήνη.

Ἀθῆναι, Δωρ. Ἀθᾶναι, -ῶν, αἰ, **I.** ἡ πόλη των Αθηνών, χρησιμ. στον πληθ. επειδὴ αποτελούνταν ἀπὸ πολλά μέρη (πρβλ. [Θῆβαι](#), [Μυκῆναι](#)), σε Όμηρ. κ.λπ.· ο ενικ. τύπος (ὅπως τὸ *Θήβη*) ἀπαντᾷ στην Ομήρ. Οδ. **II.** ἐπίρρ.· [Ἀθήναζε](#), πρὸς τὴν Αθήνα, σε Θουκ., Ξεν.· [Ἀθήνηθεν](#), ἀπὸ τὴν Αθήνα, σε Λυσ. κ.λπ.· ποιητ. [Ἀθήνοθεν](#), σε Ανθ.· [Ἀθήνησιν](#), στην Αθήνα, σε Δημ.

Ἀθήναιον, τό (Ἀθηνᾶ), ο ναός τῆς Αθηνάς, σε Ηρόδ.

Ἀθηναῖος, -α, -ον, ο Αθηναῖος, αὐτός που ανήκει ἢ προέρχεται ἀπὸ τὴν Αθήνα, σε Ομήρ. ἰλ. κ.λπ.

Ἀθήνη, ἢ, **I.** ἡ Αθηνά, θεά τῆς σοφίας, τῆς πολεμικῆς δύναμης καὶ τῆς ευφυΐας στον τομέα των τεχνῶν του βίου, συχνά ἀποκαλούμενη *Παλλὰς Ἀθήνη*, ἐπίσης *Ἀθηναίη* ἢ *Παλλὰς Ἀθηναίη*· τὸ τελευταῖο ὄνομα (σε Αττ. *Ἀθηναία*) συναϊρέθηκε σε **Ἀθηνᾶ** καὶ ἀπέτελεσε τον Αττ. τύπο· σε Δωρ. **Ἀθᾶνα** καὶ *Ἀθαναία*, σε Θεόκρ.· σε Αιολ.

Ἀθανάα [νᾶ], σε Αλκαίο, Θεόκρ. **II.** πρβλ. [Ἀθῆναι](#). (αμφίβ. προέλ.).

Ἀθηνιάω (Ἀθῆναι), ἐπιθυμῶ διακαῶς να βρίσκομαι στην Αθήνα, σε Λουκ.

ἀθήρ, -έρος, ὁ, **I. 1.** αθέρας, στάχυ σιταριού, σε Ησίοδ. **2.** φλούδα σιταριού, ἄχυρο, σε Λουκ. **II.** αἰχμὴ ὄπλου, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἀ-θήρευτος, -ον (θηρεύω), αὐτός που δεν θηρεύτηκε, σε Ξεν.

ἀθηρη-λοιγός, ὁ (ἀθήρ), αὐτός που καταστρέφει τὰ στάχυα του σιταριού, λέγεται για τὴ διαδικασία τῆς διαλογῆς του, λίχνισμα σιταριού, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-θηρος, -ον (θήρ), αὐτός που δεν ἔχει ἀγρία θηρία ἢ κυνήγι, σε Ηρόδ.· τὸ ἄθηρον, ἀπουσία θηραμάτων ἢ κυνηγιού, σε Πλούτ.

ἀ-θιγής, -ές (θιγγάνω), άθικτος, ανέπαφος, λέγεται για παρθένο κόρη, σε Ανθ.

ἄ-θικτος, -ον (θιγγάνω), **1.** ανέγγιχτος· με γεν., ανέπαφος από κάτι, σε Σοφ.· *κερδῶν ἄθικτον βουλευτήριον*, αδιάφθορο από κέρδος, όφελος, δηλ. αδωροδόκητο, αδέκαστο, σε Αισχύλ.· επίσης με δοτ., *νόσοις ἄθικτος*, στον ίδ. **2.** αυτός που δεν πρέπει να αγγιχτεί, άγιος, ιερός, λέγεται για τους Δελφούς, σε Σοφ.· *ἄθικτα*, ιερά πράγματα, σε Αισχύλ.

ἀθλεύω, Επικ. και Ιων. **ἀεθλεύω**, μέλ. -σω (*ἄθλον*), αγωνίζομαι για βραβείο ή έπαθλο, μάχομαι, παλεύω, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀθλεύων πρό ἄνακτος*, αυτός που αγωνίζεται ή υποφέρει για χάρη του, στο ίδ.

ἀθλέω, Ιων. παρατ. *ἀέθλεον*, μέλ. -ήσω, αόρ. α' *ἤθλησα*, παρακ. *ἤθληκα* (*ἄθλος*)· συνηθέστερος τύπος του *ἀθλεύω*. *Λαομέδοντι ἀθλήσαντες*, αγωνίστηκαν με αυτόν, εναντίον του, σε Ομήρ. Ιλ.· *πολλά περ ἀθλήσαντα*, αυτός που πέρασε μέσω πολλών αγώνων, πολλών προσπαθειών και μόχθων, στο ίδ.· αγωνίζομαι στη μάχη εναντίον κάποιου, μάχομαι εναντίον κάποιου, *πρός τινα*, σε Ηρόδ.

ἄθλημα, -ατος, τό (ἀθλέω), **I.** αγώνισμα, σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** εργαλείο εργασίας, μέσο καμάτου, σε Θεόκρ.

ἄθλησις, ἡ (ἀθλέω), αγώνας, δοκιμασία, άμιλλα μεταξύ των αθλητών, σε Κ.Δ.

ἀθλητήρ, -ῆρος, ό, αρχαιότερος τύπος του *ἀθλητής*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀθλητής, συνηρ. από το *ἀεθλητής*, -οῦ, ό (*ἀθλέω*), διεκδικητής επάθλου ή βραβείου, Λατ. *athleta*· ως επίθ., *ἀθλητής ἵππος*, ίππος κατάλληλος για ιπποδρομία, σε Λυσ. **II.** με γεν. πράγγμ., εξασκημένος σε κάτι, εκπαιδευμένος, σε Πλάτ.

ἄθλιος, -α, -ον και -ος, -ον, Αττ. συνηρ. από το Επικ. *ἀέθλιος* (*ἄεθλον, ἄθλον*)· **I.**

αυτός που κερδίζει το βραβείο (αυτή η σημασία μόνο σε Επικ. τύπο *ἀέθλιος*). **II. 1.** μεταφ., ταλαιπωρημένος, δυστυχής, ελεεινός (αυτή η σημασία μόνο σε Αττ. τύπο *ἄθλιος*), λέγεται για πρόσωπα, σε Αισχύλ. κ.λπ.· συγκρ. *-ιώτερος*, σε Σοφ.· *υπερθ. -ιώτατος*, σε Ευρ.· επίσης λέγεται για εκδηλώσεις, καταστάσεις του βίου, της ζωής· *γάμοι, βίος, τύχη*, σε Τραγ.· επίρρ. *-ίως*, ελεεινά, σε Σοφ. **2.** με ηθική σημασία, άξιος οίκτου, δυστυχής, σε Δημ. **3.** χωρίς καμία ηθική σημασία, άθλιος, ελεεινός, φαύλος· *θηρσίν ἀθλίαθορά*, σε Ευρ.· επίρρ. *ἀθλίως καί κακῶς*, κακά και άθλια, με θλιβερή έκβαση, σε Δημ.

ἀθλιότης, -ητος, ἡ, αθλιότητα, δυστυχία, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀθλο-θέτης, -ου, ό (τί-θημι), αυτός που επιδικάζει, κατακυρώνει, απονέμει βραβείο ή έπαθλο, ο κριτής των αγώνων, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἄθλον, τό, Αττ. συνηρ. από το Επικ. και Ιων. *ἄεθλον*, **I.** έπαθλο, βραβείο του αγωνίσματος, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἄεθλα κεῖται ή πρόκειται*, τέθηκαν τα βραβεία, σε Ηρόδ.· *ἄθλα προφαίνειν, προτιθέναι, τιθέναι*, προκηρύσσω βραβεία, σε Ξεν.· *ἄθλα λαμβάνειν ή φέρεσθαι*, λαμβάνω, κερδίζω βραβεία, σε Πλάτ.· *ἄθλα πολέμου, τῆς ἀρετῆς*, σε Δημ. **II.** = *ἄθλος*, αγώνας, σε Ομήρ. Οδ.· μεταφ., σύγκρουση, διαμάχη, πάλη, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄθλος, ό, συνηρ. από το Επικ. και Ιων. *ἄεθλος*, αγώνας για βραβείο, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἄεθλος πρόκειται*, ανατίθεται σε κάποιον ένα έργο, κηρύσσεται αγώνας, σε Ηρόδ.· *ἄεθλον προτιθέναι*, ορίζεται αγώνας, στον ίδ.· μεταφ., σύγκρουση, διαμάχη, πάλη, σε Αισχύλ.

ἀθλοσύνη, ἡ = ἄθλος, σε Ανθ.

ἄθλο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που αποκομίζει, που λαμβάνει το έπαθλο, ο νικητής· ἵππος, σε Ομήρ. Ιλ.· σε Ιων. τύπο *ἄεθλ-*, στο ίδ., σε Ηρόδ.

ἄ-θολος, -ον, μη θολωμένος, καθάρος, διαυγής, σε Λουκ.

ἄ-θόλωτος, -ον (θολώω), μη ταραγμένος, μη θολωμένος, λέγεται για το νερό, σε Ησίοδ.

ἄ-θορύβητος, -ον (θορυβέω), μη θορυβημένος, ατάραχος· *τὸ ἀθορύβητον*, η ηρεμία (του πνεύματος), σε Ξεν.

ἄ-θόρυβος, -ον, αυτός που δεν έχει θόρυβο, ο ήσυχος, σε Πλάτ.· *ἐπίρρ. -βως*, σε Ευρ.

ἄθος, Δωρ. αντί ἤθος.

ἄ-θραυστος, -ον (θραύω), μη σπασμένος, ακέραιος, αβλαβής, απρόσβλητος, σε Ευρ. κ.λπ.

ἄθρέω (όχιάθρέω)· μέλ. *-ήσω*, ευκτ. αορ. *ἀ' ἀθρήσειε*, απαρ. *ἀθρήσαι*· **I. 1.**

βλέπω με προσοχή κάτι, κοιτάζω ερευνητικά, παρατηρώ, διακρίνω, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** *ἀπόλ. ἢ με πρόθεση*, βλέπω με προσοχή, κοιτάζω, σε Ομήρ. Ιλ.· *δεῦρ' ἄθρησον*, σε Ευρ.· *οὐ γὰρ ἴδοις ἂν ἀθρῶν*, βλέποντας, παρατηρώντας, σε Σοφ.

II. *μεταγεν.* λέγεται για το μυαλό, εξετάζω, μελετώ ζήτημα, σκέπτομαι, στον ίδ., σε Ευρ. κ.λπ.· *ακολουθ. από ερωτημ. ἢ αναφορ. πρόταση*, *ταῦτ' ἄθρησον, εἰ...*, σκέψου, αναλογίσου επίσης κι αυτά, *αν...*, σε Σοφ.· *ἄθρει*, σε Πλάτ.

ἄθρητέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να σκεφθεί κανείς, σε Ευρ., Ξεν.

ἄθροίζω ἢ Αττ. ἄθροίζω· μέλ. *-οίσω*, αόρ. *ἀ' ἤθροισα* — Παθ., αόρ. *ἀ'*

ἤθροίσθην, παρακ. *ἤθροισμαι (ἀθρόος ἢ ἀθρόος)*· **1.** συγκεντρώνω,

στρατολογώ, σε Σοφ., Ξεν.· *Τροίαν ἀθροίζειν*, συγκεντρώνω τους Τρώες, σε

Ευρ.· *πνεῦμα ἄθροισον*, συνάγαγε, ανάκτησε την ανάσα σου, στον ίδ. —

Μέσ., συλλέγω για τον εαυτό μου, μαζεύω, συγκεντρώνω γύρω μου, στον ίδ.,

σε Ξεν. — Παθ., *συναθροίζομαι*, *συμπυκνώνομαι*, *συγκεντρώνομαι*· *ἐς τὴν*

ἀγοράν, σε Ηρόδ.· *ἀθροισθέντες*, συνάχθηκαν, συγκεντρώθηκαν, συνήλθαν, σε

Θουκ.· *τὸ ζῦμπαν ἤθροίσθη δισχίλιοι*, το όλο ανερχόνταν συγκεντρωτικά σε

δύο χιλιάδες, στον ίδ. **2.** σε Παθ. επίσης λέγεται για το μυαλό, *ἀθροίζεσθαι εἰς*

ἑαυτόν, συνέρχομαι, έρχομαι στα συγκαλά μου, σε Πλάτ.· *φόβος ἤθροισται*, ο

φόβος έγινε ισχυρός, αυξήθηκε, σηκώθηκε, έκανε την εμφάνισή του, σε Ξεν.

ἄθροισις, -εως, ἢ, συνάθροιση, συγκέντρωση, στρατολογία· *στρατοῦ*, σε

Ευρ.· *χρημάτων*, σε Θουκ.

ἄθροισμα, τό, συνάθροιση, μάζωξη· *λαοῦ*, σε Ευρ.

ἄθροιστέον, ρημ. επίθ. του *ἀθροίζω*, αυτό που πρέπει κάποιος να μαζέψει, να συλλεχθεί, σε Ξεν.

ἄ-θρόος ἢ ἄ-θρόος, -α, -ον, Αττ. **ἄθροους, -ουν** (*ἀ θροιστικό, θρόος*)· **I.** κατά

σωρούς ἢ πλήθος, συμπυκνωμένος, πυκνός, κυρίως στον πληθ.· *πάντες*

ἀθρόοι, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· *ἀθρόοι*, λέγεται για στρατιώτες, συμπυγμένοι,

συμπυκνωμένοι, Λατ. *conferto agmine*, σε Ηρόδ., Ξεν. κ.λπ.· επίσης, *πολλὰι*

κῶμαι ἀθρόαι, πολύ στενά συνδεδεμένες, πυκνές μεταξύ τους, στον ίδ. **II.** όλα

μαζί σ' ένα σώμα, ενιαία· *ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν*, πλήρωσε για τα πάντα μεμιάς,

εφάπαξ, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀθρόα πόλις*, οι πολίτες ως μία ενότητα, ως όλον, σε

Θουκ.· *τὸ ἀθρόον*, η συγκεντρωμένη δύναμή τους, σε Ξεν.· *ἀθρόω στόματι*, με

μία φωνή, σε Ευρ.· *ἀθρόους κρίνειν*, καταδικάζω όλους μαζί μέσω μίας

ψήφου, σε Πλάτ.· *κατήριπεν ἄθρ.*, έπεσε στη στιγμή, μεμιάς, σε Θεόκρ. **III.**

πολυπληθής, συνεχής, αδιάλειπτος· *δάκρυ*, σε Ευρ., Πλάτ. **IV.** συγκρ.

ἀθροώτερος, σε Θουκ. κ.λπ. — *μεταγεν. ἀθροούστατος*, σε Πλούτ.

ἄ-θρυπτος, -ον (θρύπτω), μη σπασμένος, ἄθραυστος, ἀφθαρτος, σε Πλούτ.· *ἄθρυπτος εἰς γέλωτα*, αυτός που δεν ξεσπά ποτέ σε γέλιο, στον ίδ.· *επίρρ. -τως*, στον ίδ.

ἄθῤυμέω, μέλ. -ήσω (*ἄθυμος*), αποθαρρύνομαι, χάνω το θάρρος μου, κυριεύομαι από αθυμία, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *τινί*, για κάτι ή προς κάτι, σε Σοφ.· *ἐπί τινι, εἷς τι, πρὸς τι*, σε Αττ. πεζό λόγο (Ισοκρ., Πλάτ., Θουκ.)· ακολουθ. από αναφορ. λέξη, είμαι έντονα φοβισμένος· *ἄθυμῶ δ' εἰ φανήσομαι*, σε Σοφ.· *δεινῶς ἄθυμῶ μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ*, στον ίδ.

ἄθῤυμητέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει κάποιος να αποθαρρύνει, σε Ξεν.

ἄθῤυμία, Ιων. -ίη, ἦ, ἔλλειψη θάρρους, λιποψυχία, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ.· *εἰς ἄθυμίαν καθιστάναι τινά*, σε Πλάτ.· *ἄθυμίαν παρέχειν τινί*, σε Ξεν.· *ἐν ἄθυμιά εἶναι*, στον ίδ.· *ἄθυμία ἐμπίπτει τινί*, στον ίδ.

ἄ-θῤυμος, -ον, 1. ἀτολμος, λιπόψυχος, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ἄθυμος εἶναι πρὸς τι*, δεν ἔχω το σθένος, τη δύναμη, την ψυχή, την «καρδιά» για κάτι, σε Ξεν.· παρομοίως και επίρρ.· *ἄθῤυμῶς ἔχειν πρὸς τι*, στον ίδ. **2.** χωρίς πάθη, σε Πλάτ.

ἄθῤυρμα, τό (ἄθῤύρω), παιχνιδάκι, παιχνίδι· ευχαρίστηση, ικανοποίηση, χαρά, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἄ-θῤυρόγλωττος, -ον (θύρα, γλῶττα), αυτός που δεν μπορεί να κρατήσει το στόμα του κλειστό, που φλυαρεῖ αδιάκοπα, πολυλογάς, σε Ευρ.

ἄ-θῤυρος, -ον (θύρα), αυτός που δεν ἔχει πόρτα, σε Πλούτ.

ἄθῤυροστομία, ἦ = ἄθυρογλωττία, σε Ανθ.

ἄ-θῤυρόστομος, -ον (θύρα, στόμα) = ἄθυρόγλωττος, αυτός που πολυλογεῖ, που φλυαρεῖ αδιάκοπα, σε Σοφ.

ἄ-θῤυρσος, -ον, αυτός που δεν ἔχει θῤύρσο, σε Ευρ.

ἄθῤύρω[ῦ], μόνο στον ενεστ. και παρατ., **I.** παίζω, διασκεδάζω, λέγεται για παιδιά, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.· με σύστ. αντ., *μοῦσαν ἄθῤύρων*, τραγουδώντας παιγνιώδη ἄσματα, σε Ομηρ. Ὑμν. — Μέσ., τραγουδώ, ἄδω, στο ίδ. **II.** με αιτ., *ἔργα φωτῶν ἄθῤύρειν*, μιμούμαι πράξεις ή ἔργα ανδρῶν παίζοντας, λέγεται για υποκριτή-ηθοποιό, σε Ανθ.

ἄ-θῤύρωτος[ῦ], -ον (θυρόω) = ἄθυρος, αυτός που δεν είναι ποτέ κλειστός, σε Αριστοφ.

ἄ-θῤυτος, -ον (θύω), I. αυτός που δεν θυσιάστηκε, δηλ. αυτός που ἔχει παραμεληθεῖ ὥστε να μη θυσιαστεί· *ἱερά ἄθῤυτα*, Λατ. *sacra inauspicata*, τα μη γενόμενα δεκτά, σε Αισχίν. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν προσφέρει θυσίες· *ἄθῤυτος ἀπελθεῖν*, σε Ξεν.

ἄθῤως, -ον (θῤά, Ιων. θῤῆ), **I. 1.** ατιμώρητος, μη ἔνοχος, σε Ευρ. κ.λπ.· *ἄθῤῶος καθιστάναι τινάς*, το να εξασφαλίζεται η ασυλία, η ατιμωρησία τους, σε Δημ.· *ἄθῤῶον ἀφιέναι*, στον ίδ.· *ἄθῤῶος ἀπαλλάττειν ή -εσθαι*, το να φεύγει κάποιος ατιμώρητος, το να απαλλάσσεται ως αθῤως, σε Πλάτ. **2.** απαλλαγμένος από κάτι, με γεν., σε Αριστοφ. **3.** αβλαβής, ανέπαφος από κάτι, με γεν., *ἄθῤῶος τῆς Φιλίππου δυναστείας*, σε Δημ. **II.** αυτός που δεν αξίζει τιμωρία, αυτός που δεν υποπίπτει σε σφάλμα ή σε πταίσμα, στον ίδ.

ἄθῤως ή ἄθῤως, -η, -ον, αυτός που προέρχεται από το ὄρος ἄθῤως, σε Αισχύλ.

ἄ-θῤώπευτος, -ον (θῤωπεύω), **I.** ἀκολάκευτος, χωρίς κολακεία· *τῆς ἐμῆς γλώσσης*, από τη γλώσσα μου, από το στόμα μου, σε Ευρ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν κολακεύει, σκληρός, ἀπότομος, τραχύς, σε Ανθ.

ἄ-θῤωράκιστος, -ον (θῤωράκίζω), αυτός που δεν φορά θῤωράκα (πανοπλία), σε Ξεν.

Ἄθως[ἄ], -ω, ὄ, αιτ. Ἄθων ἢ Ἄθω· Επικ. ονομ. Ἀθόως, -όω· το ὄρος Ἄθως, σε Ομήρ. Ἰλ. κ.λπ.

αἶ, Δωρ. και Επικ. αντί *εἶ*, αν· **I.** *αἶ κε* ἢ *κεν*, εἴν μόνο, ἔτσι ὡστε, Λατ. *dummodo*, με υποτ., σε Ὅμηρ· ομοίως και Δωρ. *αἶκᾶ*, σε Θεόκρ. **II.** *αἶ γάρ* (με τόνο), Επικ. αντί *εἶ γάρ*, για να εκφραστεῖ μια ευχή· ἄμποτε! εἶθε, μακάρι! Λατ. *utinam!* με ευκτ. πάντοτε, σε Ὅμηρ· πρβλ. [αἶθε](#).

αἶηαἶ, επιφών. θαυμασμοῦ ἢ αγανάκτησης, α! *αἶ τάλας*, σε Αριστοφ.

αἶα, ἦ, Επικ. τύπος χρησιμ. αντί *γαῖα*, χάριν μέτρου, σε Ὅμηρ., Τραγ· ποτέ στον πληθ.

αἶαγμα, -ατος, τό, κλαυθμός, οδυρμός, θρήνος, σε Ευρ.

αἶάζω, μέλ. -ξω, μτχ. αορ. α' *αἶάξας*· κράζω *αἶαῖ*, θρηνώ, σε Τραγ· με αιτ., θρηνώ κάποιον ἢ κάτι, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἶαῖ, επιφών. θλίψης, αχ! Λατ. *vae!*· με γεν., *αἶαῖ τόλμας*, σε Ευρ· και επαναλαμβανόμενο, *αἶαῖ αἶαῖ μελέων ἔργων*, σε Αισχύλ· μεταγεν. με αιτ., *αἶαῖ τὰν Κυθέρειαν*, σε Βίωνα.

Αἰακίδης, -ου, ὄ, ο γιος του Αιακού, σε Ομήρ. Ἰλ.

αἰακτός, -ἦ, -όν, ρημ. επίθ. του *αἶάζω*, **I.** ἄξιος κλαυθμοῦ, ἄξιος οδυρμού και θρήνου, σε Αισχύλ., Αριστοφ. **II.** αὐτός που θρηνεῖ, ελεεινός, δυστυχής, σε Αισχύλ.

αἰανής, ἰων. **αἰηνής**, -ές, αρχ. ποιητική λέξη, **I.** πληκτικός, ζοφερός, φοβερός, απαίσιος, φρικτός· *νυκτός αἰανῆ τέκνα*, *νυκτός αἰανῆς κύκλος*, *αἰανῆς νόσος*, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ. **II.** λέγεται για χρόνο, *εἰς τὸν αἰανῆ χρόνον*, σε Αισχύλ· ομοίως και ως επίρρ. *αἰανῶς*, αιωνίως, διαπαντός, στον ίδ. (ἢ πιθ. προέλευσή του εἶναι ἀπὸ το *αἰεῖ*, αιωνίως, για πάντα, ἀπ' ὅπου πιθ. να προέκυψε ἡ σημασία, αὐτός που δεν τελειώνει ποτέ, κουραστικός, ανιαρός, πληκτικός, σκοτεινός).

Αἶας, -αντος, ὄ, Λατ. Ajax, αρσ. κύριο ὄνομα δύο ηρώων· ο μεγαλύτερος ἦταν γιος του Τελαμώννα (Αἴας ο Τελαμώνιος), ο μικρότερος ἦταν γιος του Οἰλέα (Αἴας Οἰλιάδης), σε Ὅμηρ· κλητ. *Αἶᾶν* (χάριν μέτρου), σε Σοφ· κλητ. παντοῦ σε Τραγ. *Αἶᾶς*.

αἶβοῖ, μπα! επιφών. αηδίας ἢ κατάπληξης· αλλά και *αἶβοῖ*, *βοῖ*, επιφών. για γέλιο, σε Αριστοφ.

αἶγ-αγρος, ὄ και ἦ (**αἶξ**, **ἄγρος**), ἄγρια κατσικά, σε Βάβρ.

Αἶγαῖος, -α, -ον· **I.** αὐτός που αναφέρεται στο Αιγαῖο, *πέλαγος*, σε Αισχύλ· ὄρος *Αἶγαῖον*, το ὄρος Ἴδη, σε Ησίοδ. **II.** *Αἶγαῖος* (ενν. *πόντος*), ὄ, το Αιγαῖο πέλαγος, σε Πλάτ. κ.λπ.

Αἶγαίων, -ωνος, ὄ, **I.** Αἶγαίων, το ὄνομα με το οποίο καλοῦσαν οἱ θνητοὶ τον Εκατόγχειρα, γιο του Ουρανοῦ και της Γαίας, που αποκαλοῦνταν ἀπὸ τους θεοὺς ως «*Βριάρεως*», σε Ομήρ. Ἰλ. **II.** το Αιγαῖο πέλαγος, σε Ευρ.

αἶγᾶνή, ἦ, λόγχη κυνηγετική, ἀκόντιο, σε Ὅμηρ., Ανθ. (πιθ. ἀπὸ το *αἶξ* = ἀκόντιο για τις κατσικές).

αἶγέα, **αἶγέη**, ἦ, βλ. [αἶγεις](#).

αἶγεις, -α, ἰων. -ἦ, -ον, Επικ. εκτεταμ. τύπος ἀντὶ *αἶγεος* (*αἶξ*), γιδίσιος, κατσικίσιος, Λατ. *caprinus*· *αἶγεις τυρός*, τυρὶ ἀπὸ κατσικίσιο γάλα, σε Ομήρ. Ἰλ· *ἀσκή ἐν αἶγείῳ*, σε ασκὶ ἀπὸ δέρμα κατσίκας, στο ίδ· *αἶγείη κυνέη*, περικεφαλαία ἀπὸ δέρμα κατσίκας.

Αἶγεις, -α, -ον, αὐτός που ἔχει σχέση με τον Αἶγέα, σε Αισχύλ.

αἴγειρος, ἡ, υψηλή λεύκα (ενν. *λεύκη*), σε Ομήρ. Οδ. (αμφίβ. προέλ.).

αἰγ-ελάτης[ᾶ], -ου, ὁ (*ἐλαύνω*), αιγοβοσκός, γιδοβοσκός, σε Πλούτ., Ανθ.

αἴγεος, -α, -ον I. = *αἴγειος*, σε Ομήρ. Οδ. II. ως ουσ. *αἰγέη* (ενν. *δορά*), ἡ, το δέρμα της κατσίκας, σε Ηρόδ.

αἰγιᾶλίτης, -ου, ὁ, θηλ. -ῖτις, -ιδος, αυτός που συχνάζει στην παραλία, σε Ανθ.

αἰγιᾶλός, ὁ (*αἴξ* II), ακροθαλασσιά, παραλία, ακτή, ὄχθη, σε Όμηρ., Ηρόδ.· *αἰγιαλὸν ἔνδον τρέφει*, δηλ. ἔχει ολόκληρο αἰγιαλό (δηλ. πλήθος από βότσαλα που χρησίμευαν ως ψήφοι) στο σπίτι του, σε Αριστοφ.

αἰγί-βοσις, -εως, ἡ (*αἴξ*, *βόσκω*), βοσκή γιδιών, εκτροφή κατσικιών, σε Ανθ.

αἰγι-βότης, -ου, ὁ (*αἴξ*, *βόσκω*), αυτός που ταΐζει κατσίκες, ἡ αυτός που τρώγεται απ' αυτές, σε Ανθ.

αἰγί-βοτος, -ον (*αἴξ*, *βόσκω*), αυτός που βόσκεται, που τρώγεται από γίδες, σε Ομήρ. Οδ.

αἰγίθαλλος ἢ *αἰγίθᾶλος*, ὁ, μελισσοφάγος, Λατ. *ragus*, σε Αριστοφ.

αἰγί-κνημος, -ον (*αἴξ*, *κνήμη*), αυτός που ἔχει κνήμες γίδας, σε Ανθ.

αἰγι-κορεῖς, -έων, οἱ, οι αιγοβοσκοί, ὄνομα μίας εκ των τεσσάρων αρχαίων Αττικῶν Φυλῶν, σε Ηρόδ., Ευρ. (αν από τα *αἴξ*, *κορέννυμι*, τότε η κυριολεκτική σημασία της λέξης είναι «αυτοὶ που τρέφουν κατσίκια»).

αἰγί-λιψ[γί], -ῖπος, ὁ, ἡ (*αἴξ*, *λείπω*), εγκαταλελειμμένος ἀκόμη κι απ' τα κατσίκια, απ' όπου· ἀπότομος, κρημνώδης· *πέτρη*, σε Ομήρ. Ιλ.

αἴγιλος, ἡ (*αἴξ*), χορτάρι που προτιμούν υπερβολικά οι κατσίκες, σε Θεόκρ.

Αἴγινα, -ης, ἡ, ἡ Αἴγινα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· ἐπίσης, **Αἴγιναίη** (ενν. *νησος*), σε Ηρόδ.· απ' όπου· **Αἴγινήτης**, -ου, ὁ, θηλ. -ῖτις, -ιδος, ο καταγόμενος ἀπό την Αἴγινα, στον ἰδ. κ.λπ.· ἐπίθ. **Αἴγιναῖος**, -α, -ον, ο σχετικός με την Αἴγινα, σε Θουκ. κ.λπ.

αἰγί-νομεύς, -έως, ὁ (*αἴξ*, *νέμω*), γιδοβοσκός, ποιμένας των κατσικιών, σε Ανθ.

αἰγί-νόμος, -ον (*αἴξ*, *νέμω*), I. αυτός που εκτρέφει κατσίκια, γίδια· ως ουσ., αιγοβοσκός, σε Ανθ. II. *αἰγίνομος* (προπαροξ.), Παθ., αυτός που βόσκεται, που τρώγεται ἀπό τις κατσίκες· *βοτάνη*, στο ἰδ.

αἰγί-οχος, -ον (*ἔχω*), αυτός που κρατά την αἰγίδα, λέγεται για τον Δία, σε Όμηρ.

αἰγί-πόδης, -ου, ὁ (*αἴξ*, *πούς*), αυτός που ἔχει πόδια κατσίκας, σε Όμηρ. Ύμν.

αἰγί-πους, -ποδος, ὁ, ἡ, τὸ *αἰγίπουν* = το προηγ., σε Ηρόδ.

αἰγί-πῦρος, ὁ ἢ *αἰγί-πυρον*, τό, χορτάρι που προτιμούν στη βοσκή οι γίδες, γιδοβότανο, εἶδος σίκαλης, σε Θεόκρ.

αἰγίς, -ίδος, ἡ (*αἴξ*)· I. 1. αἰγίδα ἢ ἀσπίδα του Δία, ὅπως περιγράφεται στην Ομήρ. Ιλ. E. 738 κ. ε. Η αἰγίδα σε ἀγάλματα της Αθηνᾶς παρουσιάζεται ως κοντὸ κάλυμμα ἀπὸ κατσικίσιο δέρμα, καλυμμένο με λέπια, με το κεφάλι Γοργόνας και με κρόσσια που σχηματίζονται ἀπὸ φίδια, βλ. Ηρόδ., Δ. 189. 2. παλτό ἀπὸ κατσικίσιο δέρμα, σε Ευρ. II. (*αἴξ* II), ορμητική θύελλα, φοβερή καταἰγίδα, σίφουνας, τυφώνας, σε Αισχύλ.

αἰγλάεις, συνηρ. **αἰγλᾶς**, Δωρ. ἀντὶ *αἰγλήεις*, σε Πίνδ.

αἴγλη, ἡ, 1. φως ἡλίου, ἀκτινοβολία, λάμψη, λαμπρότητα, σε Ομήρ. Οδ.·

ἐπειτα ἀπλῶς το φως της ἡμέρας· *λευκὴ αἴγλη*, στο ἰδ.· *εἰς αἴγλαν μολεῖν*, ἦλθε στο φως, δηλ. γεννήθηκε, σε Πίνδ. 2. κάθε εἶδους εκτυφλωτικό, ἀστραφτερό φως, λάμψη, γυαλάδα, στυλπνότητα, ἀκτινοβολία· *αἴγλη χαλκοῦ*, ἡ λάμψη του στυλπνοῦ χαλκοῦ, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰγλήεις, -εσσα, -εν, εκτυφλωτικός, αστραφτερός, ακτινοβόλος, στιλπνός, γυαλιστερός, σε Όμηρ.

αἰγλο-φάνης, -ές (φαίνομαι), ακτινοβόλος, λαμπρός, λαμπερός, φωτοβόλος, σε Ανθ.

αἰγό-κερω, γεν. -*κερω*, δοτ. -*κερω*, αιτ. -*κερων* (αἶζ, κέρας)· **I.** αυτός που έχει κέρατα τράγου, σε Ανθ., Πλούτ. **II.** ως ουσ., ο Αιγόκερος στον Ζωδιακό κύκλο, σε Λουκ.

αἰγο-νόμος, -ον (αἶξ, νέμω) = *αἰγινόμος*, σε Ανθ.

αἰγ-όνυξ, -υχος, ὄ, ἦ (αἶξ, ὄνυξ) = *αἰγῶνυξ*, σε Ανθ.

αἰγο-πόδης, -ου, ὄ = *αἰγιπόδης*, σε Ανθ.

αἰγο-πρόσωπος, -ον (αἶξ, πρόσωπον), αυτός που έχει πρόσωπο κατσίκας, σε Ηρόδ.

αἰγῦπιός, ὄ, εἶδος γύπα ή ὄρνιου, σε Όμηρ. κ.λπ.· ὄ *αἰγυπιός*· είναι το ὄρνιο, ο γύπας που ορμώντας αρπάζει ζωντανά ζώα, ενώ ο *γύψ* είναι ο γύπας, το ὄρνιο που τρέφεται με ψοφίμια.

Αἰγυπτιάζω, μιλή Αιγυπτιακά, σε Λουκ.

Αἰγυπτιακός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στους Αιγυπτίους, σε Λουκ.

Αἰγύπτιος, -α, -ον, ο Αιγύπτιος, σε Όμηρ. κ.λπ. (*Αἰγυπτίη, Αἰγυπτίων* κ.λπ. είναι τρισύλλαβα στον Όμηρ.).

Αἰγυπτιστί, επίρρ. (ὅπως αν προερχόταν από το **Αἰγυπτίζω*), **I.** στην Αιγυπτιακή γλώσσα, σε Ηρόδ. **II.** κατά τον Αιγυπτιακό τρόπο, δηλ. πονηρά, με απατεωνιά, κατεργαριά, σε Θεόκρ.

Αἰγυπτο-γενής, ἔς (γένος), αυτός που ανήκει στην Αιγυπτιακή γενιά, οικογένεια, καταγωγή, σε Αισχύλ.

Αἶγυπτος, ὄ, I. ο ποταμός Νεῖλος, σε Ομήρ. Οδ.· κατονομάζεται δε ως *Νεῖλος* για πρώτη φορά στον Ησίοδ. **II.** ἦ, η Αἶγυπτος, σε Ομήρ. Οδ.· *Αἶγυπτόνδε*, στην Αἶγυπτο, στο ίδ.

αἰγ-ῶνυξ, -ῦχος, ὄ, ἦ (αἶξ, ὄνυξ), αυτός που έχει νύχια, οπλές κατσίκας, σε Ανθ.

Ἄϊδας, Δωρ. αντί *Ἄϊδης, Ἄιδης*, συχνά απαντά στα λυρικά χωρία των Τραγ.

αἰδέομαι, ποιητ. επίσης **αἶδομαι**, μτχ. *αἰδόμενος*, προστ. *αἶδεο*· παρατ., Επικ. γ' ενικ. *αἶδετο*, πληθ. *αἰδέοντο*, Αττ. *ἡδοῦντο*· μέλ. *αἰδέσομαι*, Επικ. *αἰδέσσομαι*· Μέσ. αορ. α' *ἡδεσάμην*, Επικ. προστ. *αἶδεσαι*· Παθ. αορ. α' *ἡδέσθην*, Επικ. γ' πληθ. *αἶδεσθεν*· παρακ. *ἡδεσμαι*· **I. 1.** Αποθ., ντρέπομαι, αισχύνομαι να πράξω κάτι· με απαρ., σε Όμηρ. κ.λπ.· σπανίως με μτχ., *αἶδεσαι μὲν πατέρα προλείπων*, να ντρέπεσαι γιατί τον εγκαταλείπεις, σε Σοφ.· ἀπόλ., *αἶδεσθεις*, από αἴσθημα ντροπής, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με αιτ. προσ., σέβομαι, στέκομαι με σεβασμό, φοβάμαι, υπολήπτομαι· *αἰδεῖο θεούς*, στο ίδ., σε Όμηρ. κ.λπ.· λέγεται και για πράγματα, *αἶδεσαι μέλαθρον*, δείξε σεβασμό στην οικία, σε Ομήρ. Ιλ.· ὄρκον *αἶδεσθεις*, σε Σοφ. **II.** σέβομαι τη δυστυχία του άλλου, φροντίζω, νοιάζομαι για κάποιον, δείχνω ενδιαφέρον και συμπάθεια για κάποιον, *μηδέ τί μ' αἰδόμενος μηδ' ἐλαίρων*, σε Ομήρ. Οδ.

αἰδέσιμος, -ον, αυτός που προκαλεί ντροπή ή σεβασμό, σεβάσιμος, σε Λουκ.

αἶδεσις, ἦ (αἰδέομαι), σεβασμός, συμπάθεια, σε Δημ.

ἄ-ἴδηλος[ι], Δωρ. -**ἄλος, -ον** (**εἶδω*), **I.** αυτός που κάνει κάτι ἀόρατο, καταστρεπτικός, καταστροφικός, σε Ομήρ. Ιλ.· επίρρ. -*λως* = *ὄλεθρίως*, στο ίδ. **II.** Παθ., ἀόρατος, ἀγνωστος, σκοτεινός, σε Ησίοδ.

αἰδήμων, -ον, γεν. -ονος (αἰδέομαι), ντροπαλός, κόσμιος, σε Ξεν.· υπερθ.

αἰδημονέστατος, στον ἴδ.· επίρρ. *-μόνω*, στον ἴδ.

ἄ-ἰδής, -ές (*εἶδω), τυφλός, αφανής, καταστρεπτικός, σε Ησίοδ.

Ἄιδης, ὁ, ποιητ. αντί Ἄιδης· βλ. [ἄδης](#).

ἄϊδιος[αἶδ], -ον, επίσης *-η, -ον (ἀεί)*, παντοτινός, αἰώνιος, σε Ησίοδ., Απτ.· ἐς *αἶδιον*, για πάντα, σε Θουκ.

ἄ-ἰδνός, -ή, -όν (*εἶδω), αόρατος, σκοτεινός, σε Ησίοδ.· ομοίως και· **ἄ-ἰδνής, -ές,** Ποιητ. παρά Πλουτ.

αἰδοῖον, τό, κυρίως στον πληθ. *αἰδοῖα, τά (αἶδομαι)*, γεννητικά ὄργανα, τα ἔξω γεννητικά μόρια, το αἰδοῖο, σε Ομήρ. Ἰλ. κ.λπ.

αἰδοῖος, -α, -ον (αἰδέομαι), I. λέγεται για πρόσωπα, αυτός που περιβάλλεται με σεβασμό, αξιοσέβαστος, σεβάσμιος· λέγεται και για γυναίκες, αυτές που αξίζουν σεβασμό, τρυφερότητα, στοργή, σε Όμηρ. **II.** Ενεργ., ντροπαλός, ταπεινός, ευλαβής, σε Ομήρ. Οδ.· επίρρ. *-ως*, με σεβασμό, στο ἴδ. **III.** συγκρ. *αἰδοῖότερος*, σε Ομήρ. Οδ.· υπερθ. *αἰδοῖέστατος*, σε Πίνδ.

αἶδομαι, ποιητ. αντί *αἰδέομαι*.

Ἄϊδος, Επικ. γεν. ἀχρηστης ονομ. Ἄϊς, βλ. [ἄδης](#).

αἰδό-φρων, -ον, γεν. -ονος (αἶδομαι, φρήν), αυτός που ἔχει σεβάσμια σκέψη, συμπονετικός, σπλαχνικός, σε Σοφ.· *πρός τινα*, σε Ευρ.

ἄϊδρῆϊ ή -ἰη[ἰη], ή, ἔλλειψη γνώσης, ἀγνοια, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.

ἄ-ἰδρις, -ι, γεν. -ιος και -εος (*εἶδω), ποιητ. επίθ., αυτός που δεν γνωρίζει, μη πληροφορημένος, αυτός που βρίσκεται σε ἀγνοια, αμαθής, σε Ομήρ. Ἰλ.· με γεν., σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.

ἄ-ἰδρῦτος ή ἀν-ἰδρυτος, -ον (ἰδρῦω), αυτός που δεν ἔχει μόνιμη κατοικία, πλανόδιος, σε Αριστοφ.· *δρόμοις ἀνιδρύτοις*, σε διαδρομές περιπλάνησης, σε Ευρ.

Ἄιδωνεύς, -έως, ὁ· εκτεταμ. ποιητ. τύπος του Ἄιδης· μεταγεν. συγγραφείς χρησιμοποίησαν τις πλάγιες πτώσεις *Ἄιδονῆος, -ῆι, -ῆα*, με την πρώτη συλλαβή μακρά χάριν μέτρου.

αἰδώς, -όος, συνηρ. -οῦς, ή (αἰδέομαι), I. 1. αἰσθημα ντροπής, ντροπή, μετριοφροσύνη, αυτοεκτίμηση, σε Όμηρ. κ.λπ.· προσωποποιημένη, *Ζηνὶ σύνθακος θρόνων Αἰδώς*, η Αἰδώς που μοιράζεται το θρόνο του Δία, σε Σοφ. **2.** φροντίδα για τους άλλους, ἔγνοια, σεβασμός, ευλάβεια, σέβας, σε Θεογν.· *τὴν ἐμὴν αἰδῶ*, σεβασμό προς εμένα, σε Αισχύλ. **II.** καθετί που προκαλεῖ ντροπή. **1.** αἰσχύνη, σκάνδαλο, σε Ομήρ. Ἰλ.· *ως επιφών., ντροπή! αἰδώς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα!* στο ἴδ.· *αἰδώς, ὦ Λύκιοι· ποῖ φεύγετε;* στο ἴδ. **2.** *τὰ αἰδοῖα*, στο ἴδ.

αἰεῖ, Ἰων. και ποιητ. αντί *ἀεί*.

αἰει-γενέτης, ὁ, ποιητ. αντί *ἀειγενέτης*.

αἰέλουρος, βλ. [αἴλουρος](#).

αἰέν, ποιητ. αντί *ἀεί*.

αἰέν-υπνος, -ον, αυτός που κοιμίζει κάποιον στον αἰώνιο ὕπνο, επίθ. για τον θάνατο, σε Σοφ.

αἰετός, Επικ. και Ἰων. αντί *ἀετός*.

αἰζήός, εκτεταμ. τύπος *αἰζήϊος*, ὁ, δυνατός, ρωμαλέος, εὐρωστος, σφριγηλός, γερός, σθεναρός, σε Όμηρ. (αμφίβ. προέλ.).

αἰηνής, Ἰων. αντί *αἰᾶνής*.

αἴητος, στην Ομήρ. Ἴλ. ο Ἕφαιστος ονομαζόταν *πέλωρ αἴητον* = ἄητον, τρομερό, μεγάλο, πελώριο, ισχυρό τέρας.

αιθάλη, ἡ (αἴθω) = *αἴθαλος*, καπνιά, σε Λουκ.

αιθαλίων, -ωνος (αἴθαλος), επίθ. του *τέττιγος*, σκοτεινός, σκούρος, αυτός που φέρει το χρώμα του καπνού, σε Θεόκρ.

αιθαλίεις, -όεσσα, -όεν, συνηρ. **αιθαλοῦς, -οῦσσα, -οῦν (αἴθαλος)**, **I.** καπνώδης, γεμάτος από καπνούς, καπνισμένος, γεμάτος από καπνιά, σε Ομήρ. Ἴλ., Θεόκρ.· *κόνις αἴθαλόεσσα*, μαύρη από στάχτες, σε Ὅμηρ. **II.** φλογερός, σε Ησίοδ., Αισχύλ.

αἴθᾱλος, ὁ (αἴθω;), φλόγα καπνίζουσα, καπνιά, σε Ευρ.

αιθαλώ, μέλ. -ώσω, λερώνω, ρυπαίνω με καπνιά ή καπνό, σε Ευρ.

αἴθε, Επικ. αντί *εἴθε· αἴθ' ὄφελος*, μακάρι! σε Ὅμηρ.· πρβλ. [αἴ](#).

αἴθεος, Δωρ. αντί *ἡἴθεος*.

αιθερ-εμβᾱτέω, μέλ. -ήσω (*έμβαινω*) περπατώ στον αιθέρα, σε Ανθ.

αιθέριος, -α, -ον, επίσης, -ος, -ον (*αιθήρ*), αυτός που ανήκει ή είναι μέσα στο ανώτατο στρώμα αέρα, αυτός που βρίσκεται ψηλά στον αέρα, αυτός που βρίσκεται στα ύψη, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ.· *αιθερία άνέπτα*, υψώθηκε στον αέρα πετώντας, σε Ευρ.

αιθερο-δρόμος, -ον (δραμεῖν), αυτός που κινείται με γρήγορες κινήσεις στον αιθέρα, αυτός που σχίζει τον αέρα, σε Ανθ.

αιθήρ, -έρος, στον Ὅμηρ. πάντοτε με άρθρο *ή*, αντιθέτως σε Ησίοδ., Αισχύλ., Αττ. πεζογράφους με άρθρο *ό*· σε Σοφ. και σε Ευρ. *ό ή ή· (αἴθω)*· **I.** αιθέρας, το ανώτατο και καθαρότατο στρώμα του αέρα· απ' όπου· ο ουρανός, ως κατοικητήριο των θεών, περιοχή πάνω από τον *άέρα* (βλ. αυτ.)· *Ζεύς αιθέρι ναίων*, σε Ομήρ. Ἴλ. **II.** κλίμα, περιοχή, χώρα, τόπος, σε Ευρ.

Αἰθίοψ, -οπος, ὁ, Επικ. πληθ. *Αἰθιοπῆες*, θηλ. **Αἰθιοπίς, -ίδος (αἴθω, ὄψ)**· **I.** κυρίως, αυτός που έχει πρόσωπο που έχει καεί, δηλ. Αιθίοπας, νέγρος, σε Ὅμηρ. κ.λπ. **II. 1.** επίθ., Αιθιοπικός, σε Ηρόδ. κ.λπ.· **Αἰθιοπικός, -ή, -όν** και ως ουσ. **Αἰθιοπία, ή**, στον ίδ. **2.** με κυριολεκτική σημασία, ηλιοκαμμένος, σε Ανθ.

αἴθος, ὁ καύσωνας, φωτιά, σε Ευρ.

αἴθουσα (ενν. *στοά*), αποτελούσε αρχικά μτχ. του *αἴθω, ή*· στην ομηρική οικία, η στοά που βρισκόταν μέσα από την είσοδο επί της αυλής και ήταν ανοικτή προς τα εμπρός, στραμμένη προς τα ανατολικά ή νότια για να είναι εκτεθειμένη στον ήλιο, απ' όπου και το όνομα. Ο Ὅμηρος την παριστάνει ως το μέρος όπου διανυκτέρευαν οι ξένοι, οι οδοιπόροι, οι ταξιδιώτες, οι οποίοι επιθυμούσαν να αποχωρήσουν νωρίς το πρωί, σε Ομήρ. Οδ.

αἴθ-οψ, -οπος (αἴθω, ὄψ), **I. 1.** αυτός που έχει φλογισμένη όψη, λέγεται για μέταλλο, αυτό που αστράφτει, σε Ομήρ. Ἴλ. κ.λπ.· επίσης λέγεται για κρασί, αυτό που αφρίζει, στο ίδ.· επίσης, για καπνό, ανακατεμένος με φλόγα, σε Ομήρ. Οδ. **2.** μελανός, σκοτεινός, σε Ανθ. **II.** μεταφ., φλογερός, θερμός, οξύς, Λατ. *ardens*, σε Ησίοδ., Σοφ.

αἴθρη (ακόμα και στην Αττ.· όχι *αἴθρα*, που είναι μεταγεν. τύπος), *ή (αιθήρ)*, καθαρός ουρανός, ξαστεριά, Λατ. *sudum*, σε Ὅμηρ.

αιθρη-γενής, -ές (γί-γνομαι), επίθ. του Βορέα, αυτός που γεννήθηκε στον αιθέρα, αυτός που αναδύθηκε από τον αιθέρα, σε Ομήρ. Ἴλ.· ομοίως και **αιθρη-γενέτης**, σε Ομήρ. Οδ.

αἰθρία, Ιων. *-ίη*, ἤ, μεταγεν. τύπος του ποιητ. *αἴθρη*, που απαντά αρχικά στον Σόλωνα κ.λπ.· *αἰθρίης*, Αττ. *-ίας*, σε καθαρό, ξάστερο καιρό, σε Ηρόδ., Αριστοφ.· *ὑπὸ τῆς αἰθρίας*, στον καθαρό αέρα, στο ύπαιθρο, Λατ. *sub dio*, σε Ξεν. **2.** ο καθαρός και ψυχρός αέρας της νύχτας, σε Ηρόδ. (*ἴ* στην παραλήγουσα εκτός από τα δακτυλικά και αναπαιστικά μέτρα).

αἰθριάω, αμτβ., γίνομαι ανέφελος, καθαρός, λέγεται για τον ουρανό· *ὡς δ' ἠθρίᾱσε*, σε Βάβρ.

αἰθριο-κοιτέω, μέλ. *-ήσω (κοίτη)*, κοιμάμαι στο ύπαιθρο, στον ανοικτό αέρα, σε Θεόκρ.

αἴθριος, -ον (αἴθρη), καθαρός, λαμπρός, ανέφελος, ξάστερος, λέγεται για τον καιρό, σε Ομηρ. Ὑμν., Ηρόδ.· *ἐπίθ. του Διός*, σε Θεόκρ.

αἴθρος, ὁ, ο καθαρός και ψυχρός αέρας του πρωινού, σε Ομήρ. Οδ.· πρβλ. [αἰθρία](#).

αἴθρεια, ἢ, θαλασσοπούλι, πιθ. εἶδος γλάρου, σε Ομήρ. Οδ. (ἀγν. προέλ.).

αἰθυκτήρ, -ῆρος, ὁ, αυτός που ορμά αστραπιαία, βίαια διαμέσου του αέρα, λέγεται για άγρια θηρία ή βέλη, σε Ανθ.

αἰθύσσω, ποιητ. ἀόρ. *α' αἴθυξα (αἴθω)*· θέτω σε βίαιη κίνηση, εξάπτω, ανακινώ, σε Σοφ. — Παθ., σείομαι, τρέμω, κινούμαι ορμητικά, λέγεται για φύλλα, σε Σαπφώ.

αἴθω, μόνο στον ενεστ. και παρατ., **1.** ανάβω, καίω, σε Ηρόδ., Τραγ. **2.** αμτβ., καίγομαι ή φλέγομαι, σε Σοφ.· μ' αυτή τη σημασία χρησιμοποιείται και από τον Ὅμηρ. το Παθ. **αἴθομαι**, πάντοτε σε μτχ.· *πυρὸς μένος αἰθομένοιο*, σε Ομήρ. Ιλ., Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· ομοίως και μεταφ., *ἔρωτι αἴθεσθαι*, σε Ξεν.

αἴθων, -ωνος, ὁ, ἢ (αἴθω), I. φλογισμένος, φλογερός, πυρώδης, λαμπερός, αστραφτερός· λέγεται για στιλβωμένο μέταλλο, λαμπρός, αστραφτερός, λαμπερός, γυαλιστερός, απαστράπτων, σε Ὅμηρ. κ.λπ. **II. 1.** στον Ὅμηρ. λέγεται για άλογα, λιοντάρια, ταύρους, αετούς, όπου σημαίνει είτε βίαιος, άγριος, ορμητικός, είτε αυτός που έχει χρώμα καφέ, ο κοκκινωπός. **2.** μεταφ. λέγεται για πρόσωπα, φλεγόμενος, οξύθυμος, σε Αισχύλ., Σοφ. (η παραλήγουσα των πλαγίων πτώσεων υφίσταται σύντμηση από τους ποιητές, χάριν μέτρου· ομοίως· *αἴθωνος*, σε Σοφ.· *αἴθωνα*, σε Ησίοδ. — αντί *αἴθωνος*, *αἴθωνα*).

αἴκα[κᾱ], Δωρ. αντί *εἴ κε* ή *ἐάν*, σε Θεόκρ.

αἰκάλλω, μόνο σε ενεστ. και παρατ. (*αἰκάλος*), **1.** κολακεύω, θωπεύω, χαϊδεύω, καλοπιάνω, με αιτ., σε Σοφ., Ευρ. **2.** ἀπόλ. λέγεται για σκύλο, κουνώ την ουρά κολακευτικά, χαδιάρικα, με δουλοπρέπεια, σε Βάβρ. (αυτή είναι πιθ. και η ριζική σημασία).

αἴκε, αἴκεν, ποιητ. και Δωρ. αντί *ἐάν*.

αἰκέλιος, -ον, ποιητ. αντί *ἀεικέλιος*.

ἀϊκή[ᾱϊ], ἢ (*ἀἴσσω*), ορμητική κίνηση, βιασύνη, ώθηση, ορμή, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀϊκής[ῖ], -ές, ποιητ. αντί *ἀεικής*, επίρρ. *ἀϊκῶς*, σε Ομήρ. Ιλ.· σε Τραγ., **αἰκής**, *αἰκῶς*.

αἰκία[ῖ], ἢ, Αττ. αντί Ιων. *ἀεικείη* (βλ. αυτ.), άδικη μεταχείριση, απρεπής μεταχείριση, προσβολή, βλάβη, κακοποίηση, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** στους πεζογράφους κυρίως ως δικανικός όρος, *αἰκίας δίκη*, ιδιωτική καταγγελία για επίθεση, προσβολή, λιγότερο σημαντική από εκείνη που αφορούσε στην *ὑβριν*, σε Πλάτ. κ.λπ.

αἰκίζω, Αττ. αντί Επικ. *ἀεικίζω*· **I.** Ενεργ., μόνο σε ενεστ., βλάπτω, κακοποιώ, πλήττω, μαστίζω, καταβασανίζω, τυραννώ· *τινά*, σε Σοφ.· λέγεται για θύελλα,

αϊκίζων φόβην ὕλης, στον ίδ. — Παθ., βασανίζομαι, σε Αισχύλ. **II.** Αποθ., **αϊκίζομαι**· μέλ. *αϊκίσομαι*, Αττ. *-ιοῦμαι*, Μέσ. αόρ. *ἀΐκισάμην*, Παθ. αόρ. *ἤκισθην*, παρακ. *ἤκισμαι*· με την ίδια σημασία όπως το *Ενεργ.*, με αιτ., σε Σοφ. κ.λπ.· με διπλή αιτ. προσ. και πράγμ.· *αϊκίξεσθαι τινα τὰ ἔσχατα*, σε Ξεν.

αϊκισμα, -ατος, τό, βλάβη, κακοποίηση, μαρτύριο, τυραννία, βασανιστήριο, σε Αισχύλ.· στον πληθ., ακρωτηριασμένα πτώματα, σε Ευρ.

αϊκισμός, ὁ = το προηγ., σε Δημ.

αϊκῶς, αϊκῶς, επίρρ. αντί *αϊκής*.

αἰ-λίνοσ, ὁ, 1. γοερό μοιρολόι, σε Τραγ. (παραδίδεται ότι προήλθε από το *αἰΐ Λίνον* = αχ! τον Λίνο!, βλ. [Λίνος II](#)). **2.** επίθ., *αἰλίνοσ, -ον*, θρηνητικός, λυπητερός, γοερός, σε Ευρ.· ουδ. πληθ. *αἰλίνα*, ως επίρρ., σε Μόσχ.

αἰλουργοσ ἢ αἰέλουργοσ, ὁ, ἡ, γάτα, σε Ηρόδ., Αττ. (αμφίβ. προέλ.).

αἶμα, -ατοσ, τό, I. αίμα, σε Όμηρ. κ.λπ.· στον πληθ., ποτάμια, πλημμύρα αίματος ἢ αιματοχυσία, σε Τραγ. **II.** αιματοχυσία, φόνοσ, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *ἐφ'αἵματι φεύγειν*, αποφεύγω δίκη για φόνο επιλέγοντασ την εξορία ἢ εξορίζομαι λόγω φόνοσ, σε Δημ.· ομοίωσ και, *αἶμα φεύγειν*, σε Ευρ. **III.** όπως το Λατ. *sanguis*, συγγένεια εξ αίματοσ, συγγένεια, σόι, οικογένεια, σε Σοφ., Όμηρ. κ.λπ.· *ὁ πρὸσ αἶματοσ*, συγγενήσ εξ αίματοσ ἢ φυλήσ, σε Σοφ.· *μητρὸσ τῆσ ἐμῆσ ἐν αἵματι*, συγγενήσ τησ εξ αίματοσ, σε Αισχύλ. (αμφίβ. προέλ.).

αἶμακτόσ, -ἡ, -όν, ρημ. επίθ. του *αἰμάσσω*, αυτόσ που έχει αναμιχθεῖ με αίμα, αυτόσ που αποτελείται από αίμα, σε Ευρ.

αἰμᾶλέοσ, -α, -ον (αἶμα), αιματηρόσ, αιμοχαρήσ, αυτόσ που έχει το κόκκινο χρώμα του αίματοσ, σε Ανθ.

αἰμάσ, -άδοσ, ἡ (αἶμα), εκροή, ανάβρυσμα ἢ ποτάμι, χεῖμαρροσ αίματοσ, σε Σοφ.

αἰμᾶσσία, ἡ, τοίχοσ από ξηρούσ λίθουσ, Λατ. *maceria*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. (αμφίβ. προέλ.).

αἰμάσσω, Αττ. **-ττω**· μέλ. *-άζω*, αόρ. *ἀΐμαζα* — Παθ., αόρ. *ἀΐμάχθην* ἢ *αἰμάχθην (αἶμα)*· κηλιδώνω με αίμα, σε Αισχύλ.· *ἀπ' ὅπου πλήττω*, τραυματίζω κάτι μέχρι να ματώσει, σε Σοφ., Ευρ.· ομοίωσ και στη Μέσ., σε Ανθ. — Παθ., κυλιέμαι στο αίμα, φονεύομαι, σφάζομαι, σφαγιάζομαι, σε Σοφ.

αἰμᾶτ-εκχυσία, ἡ (ἐκχέω), χύσιμο αίματοσ, σε Κ.Δ.

αἰμᾶτηρόσ, -ά, -όν επίσης, *-όσ, -όν (αἶμα)*, **I.** αιματηρόσ, αιμοχαρήσ, αυτόσ που έχει κηλίδεσ αίματοσ, φονικόσ, δολοφονικόσ, σε Τραγ. **II.** αυτόσ που αποτελείται από αίμα, αυτόσ που συνίσταται από αίμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἰμᾶτη-φόροσ, -ον (φέρω), αυτόσ που φέρει αίμα, αιματηρόσ, αιμοχαρήσ, σε Αισχύλ.

αἰμᾶτόεισ, -όεσσα, -όεν, συνηρ. **αἰματοῦσ, -οῦσσα, -οῦν** 1. = *αἰματηρόσ*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αυτόσ που έχει το κόκκινο χρώμα του αίματοσ ἢ αυτόσ που αποτελείται από αίμα, στο ίδ. **3.** αιματηρόσ, φονικόσ, δολοφονικόσ, στο ίδ.

αἰμᾶτο-λοιχόσ, -όν (λείχω), αυτόσ που γλείφει το αίμα· *ἔρωσ αἰματολοιχόσ*, δίψα για αίμα, σφοδρή επιθυμία για γλείψιμο αίματοσ (αυτήν που έχει ο αιμοδινήσ, ο αιμοχαρήσ), σε Αισχύλ.

αἰμᾶτο-πότησ, -ου, ὁ (πίνω), αυτόσ που πίνει, που ρουφά το αίμα, σε Αριστοφ.

αἰμᾶτορ-ρόφοσ, -ον (ρόφω), αυτόσ που πίνει αίμα, σε Αισχύλ.

αἰμᾶτόρ-ρῦτοσ, -ον (ρέω), αυτόσ από τον οποίο ρέει αίμα, *αἰματορρυτοί ρανίδεσ*, βροχή αίματοσ, σε Ευρ.

αἱμᾶτο-σταγής, -ές (στάζω), αυτός που στάζει αίμα, σε Αισχύλ.

αἱμᾶτό-φυρτος, -ον (φύρω), αυτός που φέρει κηλίδες αίματος, αιμόφυρτος, σε Ανθ.

αἱμᾶτο-χάρμης, -ου (χαίρω), αυτός που βρίσκει ευχαρίστηση στο αίμα, σε Ανθ.

αἱμᾶτώ, μέλ. -ώσω (αἷμα), ματώνω, κηλιδώνω με αίμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἱμᾶτ-ώδης, -ες (εἶδος), όμοιος με αίμα, κόκκινος σαν αίμα, σε Θουκ.

αἱμᾶτ-ωπός, -όν (ῥῶψ), αυτός που έχει όψη αιματηρή, σε Ευρ.

αἱμᾶτ-ῶψ, -ῶπος, ὁ, ἡ = αἱματωπός, σε Ευρ.

αἱμο-βάφης, -ές (βάπτω), αυτός που είναι βαπτισμένος σε αίμα, σε Σοφ.

αἱμο-βόρος, -ον (βορά), αυτός που ρουφά αίμα, άπληστος για αίμα, αιμοδιψής, σε Θεόκρ.

αἱμό-διψος, -ον, αυτός που διψά για αίμα, σε Λουκ.

αἱμορ-ράγης, -ές (ρήγνυμι), αυτός που χάνει αίμα, που αιμορραγεί έντονα, σε Σοφ.

αἱμόρ-ραντος, -ον (ράϊνω), ραντισμένος, ψεκασμένος με αίμα, σε Ευρ.

αἱμορ-ροέω (ρέω), πάσχω από αιμόρροια.

αἱμόρροια, ἡ, χύσιμο, έκκριση αίματος.

αἱμόρ-ρῦτος, -ον (ρέω), αυτός από τον οποίο ρέει αίμα, σε Αισχύλ.· ποιητ. **αἱμόρυτος**, σε Ανθ.

αἱμο-σταγής, -ές = αἱματο-σταγής, σε Ευρ.

αἱμο-φόρυκτος, -ον (φορύσσω), μολυσμένος, κηλιδωμένος με αίμα· κρέα, σε Ομήρ. Οδ.

αἱμουλία, ἡ (αἱμύλος), απόκτηση ενός πράγματος, πανούργοι, δολεροί τρόποι, νίκη, κατάκτηση, σε Πλούτ.

αἱμύλιος, -ον = αἱμύλος, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.

αἱμύλο-μήτης, -ου, ὁ (μήτις), αυτός που κατακτά, που κερδίζει με πανουργίες, σε Ομηρ. Ύμν.

αἱμύλος[ῦ], -η, -ον και -ος, -ον, κολακευτικός, αυτός που καλοπιάνει, πανούργος, δολερός, σε Ησίοδ., Αισχύλ.· τὸν αἱμυλώτατον, σε Σοφ. (άγν. προέλ.).

αἱμ-ώδης, -ες (εἶδος), αιματώδης, κόκκινος σαν αίμα, σε Λουκ.

αἷμων, -ονος, ὁ Ι. = δαήμων, επιδέξιος, επιτήδειος, ικανός, έμπειρος σε κάτι· με γεν., αἷμονα θήρης, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** (αἷμα) γεμάτος από αίμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἱμ-ωπός, -όν = αἱματωπός, σε Ανθ.

αἱν-ἄρετης, -ου, ὁ (αἰνός, ἄρετή), τρομερά γενναίος, σε Ομήρ. Ιλ.

αἴνεσις, -εως, ἡ (αἰνέω), εξύμνηση, εγκώμιο, σε Κ.Δ.

αἰνετός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του επόμεν., άξιος επαίνου, αξιέπαινος, σε Αριστ., Ανθ.

αἰνέω, παρατ. ἤνουν, Ιων. αἴνεον, μέλ. αἰνήσω, Αττ. αἰνέσω· αόρ. α' ἤνησα, Αττ.

ἤνεσα, Ιων. αἴνεσα· παρακ. ἤνεκα — Μέσ., μέλ. αἰνέσομαι — Παθ., αόρ. α' ἠνέθην,

παρακ. ἤνημαι. Ποιητ. και Ιων. ρήμα· το ἐπαινέω χρησιμ. αντί αυτού στον Αττ. πεζό

λόγο· **I.** κυρίως, λέω ή μιλώ για κάτι (πρβλ. [αἶνος](#)), σε Αισχύλ. **II. 1.** συνήθως γενικά,

μιλώ επαινετικά, εξυμνώ, επαινώ, επιδοκιμάζω, Λατ. laudo, με αιτ., σε Όμηρ., Ηρόδ.

2. επιτρέπω, συνιστώ, σε Ομήρ. Οδ.· με απαρ., συνιστώ σε κάποιον να κάνει κάτι,

τον παροτρύνω, σε Αισχύλ.· επίσης με μητ.· αἰνεῖν ἰόντα, επιδοκιμάζω, επικροτώ το

να πάει κάποιος, στον ίδ. **3.** όπως το ἀγαπάω, είμαι ευχαριστημένος,

ικανοποιημένος, στέργω, συναινώ, δίνω τη συγκατάθεσή μου, συγκατανεύω, σε

Ευρ.· με αιτ. πράγμ., είμαι ευχαριστημένος, ικανοποιημένος με κάτι, δίνω τη

συγκατάθεσή μου σε κάτι, δέχομαι· *γάμον*, σε Πίνδ. κ.λπ.· *θῆσαν τράπεζαν αινέσαι*, σε Ευρ. **4**. αρνούμαι ευγενικά, σε Ησίοδ.· **III**. υπόσχομαι ή δηλώνω, τάζω, ορκίζομαι· *τί τινη ή τινη ποιείν τι*, σε Σοφ., Ευρ.

αἴνη, ἦ = *αἴνος*, έπαινος, φήμη, δόξα· *έν αἴνη έών*, σε Ηρόδ.

αἴνημι, Αιολ. αντί *αἰνείω*, σε Ησίοδ.

αἰνητός, -ή, -όν = *αἰνετός*, σε Πίνδ.

αἰνίγμα, -ατος, τό (αἰνίσσομαι), ασαφής λόγος, αἰνίγμα, γρίφος, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *έξ αἰνιγμάτων*, αἰνιγματικά, στον ίδ.· *δι' αἰνιγμάτων*, σε Αισχίν.· *αἰνίγμα προβάλλειν*, *ζυντιθέναι*, θέτω αἰνίγμα, γρίφο, σε Πλάτ.· αντίθ. προς τα *αἰνίγμα λύειν*, *εὔρίσκειν*, λύνω αἰνίγμα, σε Σοφ. κ.λπ.

αἰνιγματ-ώδης, -ες (εἶδος), ασαφής, σκοτεινός, σε Αισχύλ.

αἰνιγμός, ό = *αἰνίγμα*, αἰνίγμα, γρίφος· *δι' αἰνιγμῶν έρεῖν*, σε Αριστοφ.· *έν αἰνιμοῖσι σημαίνειν τι*, σε Ευρ.

αἰνίζομαι, Αποθ., = *αἰνέω*, σε Όμηρ.· Ενεργ., **αἰνίζω**, σε Ανθ.

αἰνικτήριος, -ον, λέξη γνωστή από το επίρρ. *-ίως*, αἰνιγματικός, σε Αισχύλ.

αἰνικτός, -ή, -όν, αυτός που λέγεται με αἰνιγματικό τρόπο, αἰνιγματικός, αἰνιγματώδης, σε Σοφ.

αἰνίσσομαι, Αττ. **-ττομαι**· μέλ. *-ίζομαι*, αόρ. *α' ἦνιζάμην*. **I**. Αποθ., αλλά και ως Παθ., βλ. κατωτ. **II** (*αἴνος*)· μιλό αἰνιγματικά, σε Σοφ., Ευρ.· *γνωρίμως αἰνίζομαι*, θα μιλήσω με αἰνιγματικό τρόπο αλλά κατά τέτοιο τρόπο ώστε να γίνομαι αντιληπτός, κατανοητός σ' αυτούς που με ακούνε, σε Σοφ.·

αἰνίσσεσθαι έπεα, προφέρω στίχους αἰνιγματικούς, σε Ηρόδ.· με αιτ. πράγμ., υπαινίσσομαι κάτι, λέω κάτι υποδηλωτικά, με συγκεκριμένο τρόπο, υποδεικνύω κάτι το οποίο πρόκειται να εκθέσω εκ των προτέρων, σε Πλάτ. **II**. ως Παθ., είμαι απορροφημένος, αφοσιωμένος σε γρίφους, αἰνίγματα· μόνο σε αόρ. *α' ἦνιχθην*, παρακ. *ἦνιγμαι*, σε Θεόγν., Πλάτ. κ.λπ.

αἰνο-βίας, Ιων. -βίης, -ου, ό (βία), τρομερά δυνατός, υπερβολικά ισχυρός, σε Ανθ.

αἰνό-γᾶμος, -ον, αυτός που έχει συνάψει ολέθριο γάμο, σε Ευρ.

αἰνόθεν (αἰνός), επίρρ., μόνο στη φράση *αἰνόθεν αἰνώς* = από τρόπο σε τρόπο, τρομερότατα, φοβερότατα, σε Ομήρ. **Ιλ**.

αἰνό-θρυπτος, -ον (θρύπτω), ελεεινά αποχαυνωμένος, τρυφηλός, οκνηρός, σε Θεόκρ.

αἰνο-λαμπής, -ές (λάμπω), αυτός που λάμπει φοβερά, σε Αισχύλ.

αἰνό-λεκτρος, -ον (λέκτρον), αυτός που έχει συνάψει ολέθριο γάμο, σε Αισχύλ.

αἰνο-λέων, -οντος, ό, φοβερό λιοντάρι, σε Θεόκρ.

αἰνό-λίνος, -ον (λίνον), άτυχος, δυστυχής στην ζωής το νήμα, λέγεται σε σχέση με τις Μοίρες, σε Ανθ.

αἰνό-λύκος, ό, τρομερός λύκος, σε Ανθ.

αἰνό-μορος, -ον, καταδικασμένος σε άσχημο τέλος, σε Όμηρ.

αἰνο-πάθής, -ές (πάσχω), αυτός που υφίσταται φρικτές βλάβες, δεινοπαθήματα, σε Ομήρ. **Οδ.**, Ανθ.

Αἰνό-πᾶρις, -ιδος, ό, όπως το *Δύσπαρις*, ο δυστυχισμένος Πάρις (που έχει κακή μοίρα), σε Ευρ.

αἰνο-πατήρ, -έρος, ό, ο δυστυχής πατέρας, σε Αισχύλ.

αἴνος, ό, παλαιά ποιητ. και Ιων. λέξη (πρβλ. [αἰνέω](#))· **I**. = *μῦθος*, μύθος, ιστορία, διήγημα, σε Ομήρ. **Οδ.**· *αἰνεῖν αἴνον*, διηγούμαι μια ιστορία, σε Αισχύλ., Σοφ.· γενικά, ρήση, παροιμία, σε Θεόκρ. **II**. = Αττ. *έπαινος*, εξύμνηση, σε Όμηρ., Τραγ.

αίνος, -ή, -όν, ποιητ. και Ιων. λέξη **I.** = *δεινός*, φοβερός, τρομερός, σκληρός, φρικτός, τρομακτικός, σε Όμηρ.· *αίνότατε Κρονίδη*, φοβερότατε γιε του Κρόνου, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** επίρρ. *-νώς*, φοβερά, δηλ. παράδοξα, καθ' υπερβολήν, σε Όμηρ., Ηρόδ.· επίσης *αίνα*, ως επίρρ., σε Ομήρ. Ιλ.· υπερθ. *-ότατον*, στο ίδ.

αίνο-τόκεια, ή (τίκτω), δυστυχής στη μητρότητα (αυτή που γέννησε και προκάλεσε γεννώντας, δυστυχία), σε Μόσχ.

αίνο-τύραννος, ό, τρομερός τύραννος, σε Ανθ.

αΐνυμαι, αποθ., μόνο σε ενεστ. και παρατ. χωρίς αύξηση· παίρνω, λαμβάνω, αποσπώ, αφαιρώ, κυριαρχώ, σε Όμηρ.· με γεν. του διαιρεμένου όλου, *τυρῶν αΐνυμένων*, λαμβάνοντας μέρος απ' τα τυριά, σε Ομήρ. Οδ.

αΐξ, αϊγός, ό, ή, δοτ. πληθ. *αΐγισιν*. **I. 1.** γίδα, κασίκα, Λατ. *capra, capra*, σε Όμηρ. **2.** *αΐξ άγριος*, αγριοκάτσικο, αϊγαγρος, ο Λατ. *ibex*, στον ίδ. **II.** *αΐγες*, παλαιός τύπος που σημαίνει τα μεγάλα, υψηλά κύματα (πιθ. όχι από το *αΐσσω*, γιατί *VAIK* αυτού του ρήματος).

αΐξασκε, Ιων. και Επικ. αόρ. του *αΐσσω*.

αΐξω, μέλ. του *αΐσσω*.

Αίολεύς, -έως, ό, ο κάτοικος της Αιολίδας· πληθ. *Αιολέες*, Αττ. *Αιολεΐς ή -ής*, σε Ηρόδ., Θουκ.· επίθ. **Αιολικός, -ή, -όν**, αυτός που ανήκει στους Αιολείς ή είναι όμοιος με αυτούς, σε Θεόκρ.· θηλ. **Αιολίς, -ίδος**, σε Ησίοδ. κ.λπ.· ποιητ. θηλ. **Αιοληΐς**, σε Πίνδ.

αιολίζω, μέλ. *-ίσω* (*Αίολεύς*), μιλώ Αιολικά, σε Πλούτ.

αίολλω (αίολος), μόνο σε ενεστ., κινώ κάτι με ταχύτητα μπρος πίσω, στρέφω κάτι παντοιοτρόπως, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., αλλάζω χρώμα, λέγεται για σταφύλια, *όμφακες αίολλονται*, σε Ησίοδ.

αίολο-βρόντης, -ου, ό (βροντή), αυτός που ρίχνει ή κατευθύνει αστραπές, κεραυνούς και βροντές· *Ζεύς αίολοβρόντης*, σε Πίνδ.

αίολο-θώρηξ, -ηκος, ό, αυτός που έχει αστραφτερό, απαστράπτοντα θώρακα, σε Ομήρ. Ιλ.

αίολό-μητις, -ιος, ό, ή, γεμάτος από διαφόρους δόλους, πανουργίες, τεχνάσματα, σε Ησίοδ., Αισχύλ.

αίολο-μίτρης, -ου, ό (μίτρα), I. αυτός που έχει λαμπερή ή αστραφτερή ζώνη (επειδή ήταν επιμεταλλωμένη), σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αυτός που έχει ποικιλόχρωμη, πολύχρωμη τιάρα (μίτρα), σε Θεόκρ.

αίολό-πωλος, -ον, αυτός που έχει γοργοπόδαρα άλογα ιππασίας, σε Ομήρ. Ιλ., Θεόκρ.

αίολος, -η, -ον,

A. I. αυτός που κινείται με ταχύτητα, σε Ομήρ. Ιλ.· *αίολαι εύλαι*, σκουλήκια που αναπηδούν, σπαρταρούν, στο ίδ.· ομοίως λέγεται και για σφήκες και φίδια, στο ίδ. **II.** ευμετάβλητος στο χρώμα ή στην απόχρωση, αστραφτερός, λαμπερός, λέγεται για όπλα και οπλισμό, για πανοπλία ή αρματωσιά, στο ίδ. [αλλά σε ό,τι αφορά στον οπλισμό, μπορεί να δεχτεί κανείς (εκτός της ερμηνείας: απαστράπτων οπλισμός) και την ερμηνεία: αυτός που κινείται μαζί με το σώμα, ευκολομεταχείριστος, εύχρηστος, βολικός, Λατ. *habilis*]· επίσης, *αίολα νύξ*, νύχτα στολισμένη, κοσμημένη, έναστρη, σε Σοφ.· ο Αισχύλ. ονομάζει τον καπνό που ξεπηδά από την φλόγα της φωτιάς *αίολην πυρός κάσιν*· *αίολα σάρξ*, αυτή που έχει χάσει το χρώμα της λόγω

ασθένειας, σε Σοφ. **III**. μεταφ. **1**. ευμετάβλητος, μεταβλητός, μεταθετός, ευκίνητος, άστατος· *αϊόλ' άνθρωπων κακά*, σε Αισχύλ.· λέγεται και για ήχους· *ιαχή*, σε Ευρ. **2**. μεταβλητός, δόλιος, πανούργος, πονηρός, ασαθής, αβέβαιος, αμφίβολος· *ψεῦδος*, σε Πίνδ. (αμφίβ. προέλ.). **B**. ως κύριο όνομα, προπαροξ., *Αϊόλος*, -ου, ό, ο θεός των ανέμων, κυρίως ο ορμητικός ή ευμετάβλητος, σε Ομήρ. Οδ. (η παραλήγουσα εκτείνεται στη γεν., *Αϊόλου μεγαλήτορος*, χάριν μέτρου, σε Ομήρ. Οδ.).

αιολό-στομος, -ον (στόμα), μεταβλητός στη σημασία, αυτός που έχει αβέβαιη σημασία, λέγεται για έναν χρησμό, σε Αισχύλ.

αίπεινός, -ή, -όν (αιπύς), I. υψηλός, υπερήφανος, υπεροπτικός, σε Όμηρ. **II**. μεταφ. **1**. καμωμένος βιαστικά, βιαστικός, απερίσκεπτος — *αίπεινοί λόγοι*, σε Πίνδ. **2**. αυτός που δύσκολα κατακτάται, κερδίζεται, σε Πίνδ., Ευρ.

αἴπερ, Δωρ. αντί *εἴπερ*, σε Θεόκρ.

αιπήεις, -εσσα, -εν = *αίπεινός*, σε Ομήρ. Ιλ.

αιπολέω, μόνο σε ενεστ. και παρατ., βόσκω γίδες, σε Θεόκρ. — Παθ., λέγεται για κοπάδι, *ἄνευ βοτήρος αίπολούμεναι*, χωρίς αιγοβοσκό, σε Αισχύλ.

αιπολικός, -ή, -όν (αιπόλος), αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος για αιγοβοσκός σε Ανθ.

αιπόλιον, τό, I. κοπάδι από γίδες, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II**. βοσκή, βοσκότοπος για γίδες, σε Ανθ.

αι-πόλος, ό, γιδοβοσκός, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. (*αι-πόλος* αντί *αίγοπόλος* από τα *αἴζ, πολέω*).

αἴπος, -εος, τό (αιπύς), ύψωμα, γκρεμός, σε Αισχύλ.· *πρὸς αἴπος ἔρχεσθαι*, μεταφ., λέγεται για δύσκολη επιχείρηση, για δύσκολο έργο, σε Ευρ.

αιπός, -ή, -όν, Επικ. αντί *αιπύς*, υψηλός, υπερήφανος, υπεροπτικός, αγέρωχος, λέγεται για πόλεις, σε Ομήρ. Ιλ.· *αἰπὰ ῥέεθρα*, ρεύματα που πέφτουν καθέτως από ψηλά, στο ίδ.

αἴπυ-μήτης, -ου, ό (μήτις), αυτός που περιέχει υψηλά νοήματα· *Θέμιδος αίπυμήτα παῖ*, σε Αισχύλ.

αιπύ-νωτος, -ον, αυτός που έχει ψηλά τα νώτα, αυτός που βρίσκεται σε υψηλή ορεινή ράχη, λέγεται για τη Δωδώνη, σε Αισχύλ.

αιπύς, -εἶα, -ύ, I. ψηλός και απόκρημνος, αγέρωχος, λέγεται για πόλεις που βρίσκονται πάνω σε υψώματα όπως η Τροία, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης λέγεται για λόφους, σε Ομήρ. Ιλ.· *βρόχος αίπύς*, βρόχος, θηλιά που κρέμεται καθέτως, σε Ομήρ. Οδ. **II. 1**. μεταφ., τέλειος, πλήρης· *αἰπὺς ὄλεθρος*, σε Όμηρ. (καθώς ο θάνατος θεωρείται βουτιά απο γκρεμό, φαράγγι)· ομοίως και *φόνος αίπύς*, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης *αἰπὺς χόλος*, άγρια οργή, σε Ομήρ. Ιλ. **2**. σκληρός, δύσκολος, στο ίδ.

αίρέσιμος, -ον (αίρέω), αυτός που μπορεί να κυριευθεί, να καταληφθεί, σε Ξεν.

αἴρεις, -εως, ή (αίρέω), I. 1. άλωση, κατάληψη, ιδίως μιας πόλης, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ή βασιλῆος αίρεις*, η κατάληψη από το βασιλιά, στον ίδ. **2**. σχέδιο κατάληψης μιας περιοχής, ενός τόπου, σε Θουκ. **II. 1**. (*αίρέομαι*), εκλογή, διαλογή, προτίμηση· *νέμειν, προσιθέναι, προβάλλειν*· δίνω ή προσφέρω το δικαίωμα εκλογής, σε Ηρόδ., Αττ.· *αἴρεις γίνεταί τινι*, επιτρέπεται σε κάποιον να εκλέξει, σε Θουκ.· *αἴρειν λαμβάνειν*, το να έχει κάποιος το δικαίωμα της εκλογής, σε Δημ. **2**. επιλογή ή εκλογή των αρχόντων, σε Θουκ. κ.λπ. **3**. εκλογή, προμελετημένο σχέδιο, σκοπός, σε Πλάτ. κ.λπ. **4**. φιλοσοφική αρχή, αίρεση, σχολή κ.λπ.· ιδίως θρησκευτική αίρεση, όπως οι Σαδδουκαίοι

και οι Φαρισαίοι, σε Κ.Δ. **5.** η θρησκευτική αίρεση ως διδασκαλία και έτερος τρόπος αντίληψης και διδαχής, σε Εκκλ.

αίρετέος, -α, -ον, ρημ. επίθ. του *αίρέω*, **I.** αυτός που πρέπει να κυριευθεί ή να προτιμηθεί, ο επιθυμητός, σε Ξεν. **II.** *αίρετέον*, αυτό που πρέπει κάποιος να εκλέξει, να επιλέξει, σε Πλάτ.

αίρετιζώ, μέλ. *-ίσω (αίρέομαι)*, επιλέγω, εκλέγω, σε Βάβρ., Κ.Δ.

αίρετικός, -ή, -όν (αίρέομαι), ικανός για εκλογή, σε Πλάτ. **2. I.** αιρετικός (με τη θρησκευτική έννοια), σε Κ.Δ.

αίρετός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *αίρέω*, **I.** αυτός που μπορεί να καταληφθεί ή να κυριευθεί, σε Ηρόδ.· αυτό που μπορεί να κατανοηθεί, σε Πλάτ. **II. 1.**

(*αίρέομαι*), αυτός που μπορεί να εκλεχθεί, εκλέξιμος, κατάλληλος, άξιος, αυτός που διαθέτει τα προσόντα, στον ίδ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ζωής πονηράς θάνατος αίρετώτερος*, σε Μένανδρ. **2.** επιλεγμένος, εκλεγμένος, σε Πλάτ. κ.λπ.

αίρέω, παρατ. *ἤρεον*, Ιων. *αἴρεον*, μέλ. *αἰρήσω*, παρακ. *ἤρηκα*, Ιων. *ἀραίρηκα* ή *αἴρηκα*· υπερσ. *ἀραιρήκεε* — Μέσ., μέλ. *αἰρήσομαι*, παρακ. με Μέσ.

σημασία *ἤρημαι*· γ' πληθ. υπερσ. *ἤρηντο* — Παθ., μέλ. *αἰρεθήσομαι*, σπάνια *ἤρήσομαι*, αόρ. α' *ἤρέθην*, παρακ. *ἤρημαι*· γ' ενικ. υπερσ. *ἤρητο*, Ιων. *ἀραίρητο*. Από τη √ΕΛ προέρχονται οι χρόνοι: μέλ. *ἐλῶ*, αόρ. α' *εἶλα*, μόνο σε μεταγεν. συγγραφείς· αόρ. β' *εἶλον*, Ιων. *ἔλεσκον* — Μέσ., μέλ. *ἐλοῦμαι*, αόρ. β' *εἶλόμην*·

A. Ενεργ., **I. 1.** παίρνω με το χέρι, αρπάζω, πιάνω· *αἰρεῖν τι ἐν χερσίν, μετὰ χερσίν*, παίρνω κάτι στο χέρι μου, σε Ομήρ. Οδ.· *αἰρεῖν χερσὶ δόρυ*, σε Ομήρ. Ιλ.· *αἰρεῖν τινα χειρός*, παίρνω κάποιον από το χέρι, στο ίδ.· η *μτχ. ἐλῶν*

χρησιμοποιείται κάποιες φορές ως επίρρ., δια της βίας, σε Σοφ. **2.** αφαιρώ, αποσπώ, σε Όμηρ. **II. 1.** κυριεύω με τη βία, καταλαμβάνω πόλη, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *υπερισχύω, σκοτώνω*, σε Όμηρ. κ.λπ.· *συχνά λέγεται για πάθη κ.λπ., καταλαμβάνω, κυριεύω, επιπίπτω*, στον ίδ. κ.λπ.· *νικώ (σ' έναν αγώνα)*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** πιάνω, συλλαμβάνω, όπως στο κυνήγι· με θετική σημασία, κατακτώ κάποιον, αποκτώ την συμπάθειά του, σε Ξεν. κ.λπ.· με *μτχ.*, πιάνω, συλλαμβάνω ή ανακαλύπτω κάποιον να κάνει κάτι, σε Σοφ. **3.** κερδίζω, αποκτώ· *κῦδος*, σε Ομήρ. Ιλ.· *λέγεται ιδίως για τους δημόσιους αγώνες*, σε Σιμων. κ.λπ. **4.** ως Αττ. δικανικός όρος, αποδεικνύω κάποιον ένοχο για κάτι· *τινά τινος*, σε Αριστοφ. κ.λπ.· επίσης με *μτχ.*, *αἰρεῖν τινα κλέπτοντα*,

αποδεικνύω κάποιον ένοχο κλοπής, στον ίδ.· *ἠρήσθαι κλοπεύς (ενν. ὄν)*, σε Σοφ.· *τοῦτ' ἔστιν ὃ ἐμὲ αἰρήσει*, σε Πλάτ. **5.** *ὁ λόγος αἰρέει*, Λατ. *ratio evincit*, ο λόγος αποδεικνύει, σε Ηρόδ.**B.** Μέσ., **I.** παίρνω για τον εαυτό μου, σε Όμηρ. κ.λπ.· *αἰρεῖν δόρπον, δεῖπνον*, παίρνω το δείπνο μου, δειπνώ, στον ίδ.· ομοίως και στις περισσότερες σημασίες της Ενεργ., **II. 1.** επιλέγω, εκλέγω, στον ίδ.· λαμβάνω κατά προτίμηση, προτιμώ κάτι σε σχέση με κάτι άλλο, *τι πρό τινος*, σε Ηρόδ.· *τι ἀντί τινος*, σε Ξεν.· επίσης, *τί τινος*, σε Σοφ.· *τι μᾶλλον ἢ...* ή *μᾶλλον τινος*, σε Αττ.· με *απαρ.*, προτιμώ να κάνω κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** *αἰρεῖσθαι τά τινος ή αἰρεῖσθαι τινα*, παίρνω το μέρος κάποιου άλλου, προσχωρώ στην ομάδα του, στην παράταξή του, στον ίδ. κ.λπ. **3.** εκλέγω δια ψήφου, εκλέγω με ψηφοφορία κάποιον σ' ένα αξίωμα, σε Πλάτ. κ.λπ. **Γ.** Παθ., **I.** κυριεύομαι, σε Ηρόδ.· αλλά με τη σημασία αυτή το *άλίσκομαι*

χρησιμοποιείται στους Αττ. ως Παθ. **II.** ως Παθ. της σημασίας της Μέσ., επιλέγομαι, εκλέγομαι· στον παρακ. *ἤρημαι* (ο οποίος είναι επίσης και Μέσ.), σε Ηρόδ., Αττ.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

ἄϊρος(ῖ), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἴρος ἄϊρος*, ἴρος δυστυχής, ἴρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἴρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

αἴρω (Επικ. και ποιητ. **ἀείρω**, βλ. αυτ.), μέλ. *ἀρῶ* [ᾶ], που πρέπει να διακριθεί από το *ἀρῶ* [ᾱ], συνηρ. του *ἀερῶ*, μέλ. του *ἀείρω*· αόρ. α' ἤρα, προστ. ἄρον, β' ενικ. υποτ. ἄρης, ευκτ. β' ενικ. ἄρειας, μτχ. ἄρας [ᾶ]· παρακ. ἤρα· γ' πληθ. υπερσ. ἤρεσαν — Μέσ., παρατ. ἠρόμην, μέλ. *ἀροῦμαι* [ᾶ], ποιητ. *ἀρέομαι*· αόρ. α' ἠράμην· στους Επικ. ποιητές, επίσης, αόρ. β' ἀρόμην [ᾶ], Επικ. β' ενικ. υποτ. ἄρηαι, γ' ενικ. ἄρηται· ευκτ. ἀροίμην, απαρ. ἀρέσθαι, μτχ. ἀρόμενος· παρακ. (με Μέσ. σημασία) ἤρμαι — Παθ., μέλ. ἀρθήσομαι, αόρ. α' ἠρθην, παρακ. ἤρμαι, αλλά με Μέσ. σημασία, σε Σοφ.

A. Ενεργ., **I. 1.** σηκώνω, υψώνω, ανυψώνω, ανασηκώνω, εγείρω, σε Ομήρ. *Ιλ. κ.λπ.*· *αἴρειν βῆμα*, βαδίζω, περπατώ, σε *Ευρ.*· *αἴρειν σημεῖον*, κάνω σήμα, σινιάλο, σε *Ξεν.* — Παθ. *ἀνέρχομαι*, *ἀναβιβάζομαι*, *ἀνεβαίνω* ψηλά, στον *ιδ.* **2.** λέγεται συχνά για στρατεύματα και πλοία, *αἴρω τὰς ναῦς*, απομακρύνω τα πλοία απ' την ξηρά, σε *Θουκ.*· επίσης ως αμτβ., είμαι έτοιμος για αναχώρηση, *ξεκινῶ, ἀναχωρῶ*· ἄραι τῶ στρατῶ, στον *ιδ.*· ομοίως σε Μέσ. και Παθ., σε *Ηρόδ. κ.λπ.* **II.** υποφέρω, βαστώ, υφίσταμαι· *μόρον*, σε *Αισχύλ.*· ἄθλον, σε *Σοφ.* **III. 1.** ανυψώνω, εξυμνῶ, εκθειάζω, σε *Αισχύλ.*· λέγεται για πάθη, εξερεθίζω, εξάπτω, αυξάνω, διεγείρω· *ὑψοῦ αἴρειν θυμόν*, εξάπτομαι διαρκῶς όλο και περισσότερο, σε *Σοφ.*· *αἴρειν θάρσος*, αντλῶ, παίρνω θάρρος, σε *Ευρ. κ.λπ.* — Παθ., *οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην*, σε *Σιμων.* **2.** εξυψώνω με λόγια, εγκωμιάζω, εκθειάζω, υμνῶ, μεγαλύνω, σε *Ευρ.*, *Δημ.* **IV.** αφαιρῶ, απομακρύνω, μετακινῶ, σε *Αισχύλ. κ.λπ.*· βγάζω από τη μέση, φονεύω, σε *Κ.Δ.* **B.** Μέσ., **I.** με Παθ. παρακ. ἤρμαι (βλ. ανωτ.), λαμβάνω, αποκομίζω κάτι για τον εαυτό μου ή αποκομίζω ό,τι μου ανήκει· αποσπῶ, κερδίζω, αποκτῶ· *κλέος*, σε *Ομήρ. Ιλ.*· *ἀέθλια* (λέγεται για άλογα), στο *ιδ.*· *κῦδος*, σε *Όμηρ.*· απ' όπου, απλῶς λαμβάνω, παίρνω, δέχομαι· *ἔλκος ἀρέσθαι*, σε *Ομήρ. Ιλ.*· επίσης, *δειλίαν ἀρεῖ*, θα επισύρεις την κατηγορία της δειλίας, σε *Σοφ.* **II. 1.** παίρνω πάνω μου, υφίσταμαι, υποφέρω, σηκώνω, σε *Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.* **2.** αναλαμβάνω, επιχειρῶ, αρχίζω, ξεκινῶ· *πόλεμον*, σε *Θουκ. κ.λπ.*· *φυγῆν ἀρέσθαι*, *Λατ. fugam capere*, σε *Αισχύλ.* **III.** ανεγείρω, αναψύνω· *σωτήρᾱ τινι*, σε *Σοφ.*· λέγεται για ήχο, *αἴρεσθαι φωνήν*, υψώνω τον τόνο της φωνῆς μου, σε *Αριστοφ.*

***Αἴς**, απαρχ. ονομ., βλ. [ἄδης](#).

Αἴσα, ἡ, **I.** όπως το *Μοῖρα*, η θεά του πεπρωμένου, Αυτή που αποδίδει στον καθένα ό,τι είναι προορισμένο γι' αυτόν, *Λατ. Parca*, σε *Ομήρ. Ιλ.* **II.** ως προσηγ., **1.** ο προορισμός, μοίρα, πεπρωμένο, «γραφτό», αυτό που έχει ορίσει ή προορίζει ο θεός· *Διὸς αἴση, ὑπὲρ Διὸς αἴσαν*, στο *ιδ.*· *θεοῦ αἴσα*, σε *Ευρ.*· *κατ' αἴσαν*, καταλλήλως, δεόντως, όπως πρέπει, σε *Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.*· *κατ' αἴσαν, οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν*, στο *ιδ.* **2.** το πεπρωμένο κάποιου, το μερίδιο της τύχης του, η μοίρα του, σε *Όμηρ. κ.λπ.* **3.** το μερίδιο κάποιου σε κάτι, σε *Ομήρ. Οδ.*· *ληϊδος αἴσα*, στο *ιδ.*· *κ.λπ.*
αἰσθάνομαι, *Ιων. γ' πληθ. ευκτ. αἰσθανοῖατο*· παρατ. ἠσθάνομην, μέλ. *αἰσθήσομαι*, αόρ. β' ἠσθόμην· αποθ. (ἄϊω)· **1.** αντιλαμβάνομαι, κατανοῶ, προσλαμβάνω ή κατανοῶ μέσω των αισθήσεων μου, βλέπω, ακούω, νιώθω, σε *Ηρόδ.*, *Αττ.* **2.** αντιλαμβάνομαι με τον νου μου, καταλαβαίνω, εννοῶ, ακούω, μαθαίνω, συχνά στους *Αττ.*· *ἀπόλ., αἰσθάνει*, *Λατ. tenes*, έχεις δίκιο, σε *Ευρ.*· συντάσσεται με γεν., αντιλαμβάνομαι, λαμβάνω γνώση για κάτι· *τῶν κακῶν*, στον *ιδ.*· *κ.λπ.*· επίσης με αιτ., σε *Σοφ. κ.λπ.*· οι εξαρτημένες προτάσεις που βρίσκονται συνήθως με τη μορφή

μετοχής που συμφωνεί με το υποκείμενο· *αἰσθάνομαι κάμνων*, σε Θουκ.· ή με το αντικείμενο· *τυράννους έκπεσόντας ήσθόμην*, σε Αισχύλ.

αἴσθημα, -ατος, τό, αντίληψη, κατανόηση ενός πράγματος· *κακῶν*, σε Ευρ.

αἴσθησις, -εως, ή (αἰσθάνομαι), I. αντίληψη μέσω των αισθήσεων ιδίως μέσω της αφής· *αἴσθησις πημάτων*, αντίληψη, συναισθηση των συμφορών, σε Ευρ.· η φράση *αἴσθησιν ἔχειν* χρησιμοποιείται: **1.** για πρόσωπα, *αἴσθησιν ἔχειν τινός* = *αἰσθάνεσθαι τινός* ή τι, αντιλαμβάνομαι, εννοώ, συναισθάνομαι κάτι, το καταλαβαίνω, σε Πλάτ. **2.** για πράγματα, παρέχω αίσθηση, δηλ. γίνομαι αντιληπτός· χρησιμεύει ως Παθ. του *αἰσθάνομαι*, σε Θουκ.· συχνότερα απαντά το *αἴσθησιν παρέχειν*, στον ίδ., σε Ξεν. **II.** μία από τις αισθήσεις, σε Πλάτ.· και στον πληθ., οι αισθήσεις, στον ίδ. **III. 1.** αντίληψη, εντύπωση· *αἰσθήσεις θεῶν*, οράματα θεών, στον ίδ. **2.** σχετικά με το κυνήγι, οσμή, μυρωδιά, σε Ξεν.

αἰσθητήριον, τό (αἰσθάνομαι), ὄργανο αίσθησης, σε Αριστ. κ.λπ.· *τὰ αἰσθητήρια*, αισθήσεις, ικανότητες αίσθησης, σε Κ.Δ.

αἰσθητικός, -ή, -όν (αἰσθάνομαι), αυτός που ανήκει ή αρμόζει στην αντίληψη μέσω των αισθήσεων, ικανός να αντιλαμβάνεται ή να αισθάνεται με ευκολία, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίρρ. *αἰσθητικῶς ἔχειν*, έχω ταχεία αντιληπτική αίσθηση, είμαι εύστροφος, σε Αριστ. **II.** λέγεται για πράγματα, εμφανής, εύληπτος, ευνόητος, σε Πλούτ.

αἰσθητός, -ή, -όν και -ός, -όν, ρημ. επίθ. του *αἰσθάνομαι*, αντιληπτός δια των αισθήσεων, σε Πλάτ.

αἴσθω, μόνο σε ενεστ. και παρατ. (*ἄημι*), εκπνέω, όπως το *ἀποπνέω*· *θυμόν αἴσθε*, παρέδιδε το πνεύμα του, εξέπνευσε, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰσιμία, ή, ευτυχία· *αἰσιμίαις πλούτου*, σε Αισχύλ.

αἴσιμος, -ον και -η, -ον (αἴσα), Λατ. *fatalis*, I. καθορισμένος από την βούληση των θεών, προορισμένος· *αἴσιμον ἤμαρ*, η μοιραία, η αναπόφευκτη ημέρα, η μέρα του θανάτου, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *αἴσιμόν ἐστί*, είναι πεπρωμένο, προκαθορισμένο, στο ίδ. **II.** αυτός που συμφωνεί με ό,τι ὀρισε η μοίρα, δίκαιος, αρμόζων, κατάλληλος, ὀρθός· *αἴσιμα εἰπεῖν*, *αἴσιμα εἰδώς*, σε Ομήρ. Οδ.

αἴσιος, -ον και -α, -ον (αἴσα), αυτός που προμηνύει καλά, ευοίωνος, αἴσιος, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίρρ. *-ίως*, σε Ευρ.

ἄ-ἴσσοσ, -ον = *ἄνισοσ*, διαφορετικός, ἀνόμοιος, ἀνισοσ, σε Πίνδ.

αἴσσω (VAIK), συνηρ. **ἄσσω**, μεταγεν. Αττ. **ἄπτω** ή **ἄπτω**· παρατ. *ἤσσον*, Επικ. *ἤϊσσον*, Ιων. *αἴσσεσκον*· μέλ. *αἴξω*· ἀόρ. α' *ἤξα*, Ιων. *ἤϊξα*, αἴξασκον — Μέσ., απαρ. αορ. *αἴξασθαι* — Παθ., ἀόρ. α' *ἤιχθη*, Επικ. *αἴιχθην*. (*ἄ-* στον Όμηρ.)· **I. 1.** κινούμαι με αστραπιαία κι ὀρμητική κίνηση, ὀρμώ, ρίχνομαι, απαστράπτω όπως το φως, Λατ. *impetu ferri*, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· ὀμοίως στον Μέσ. ἀόρ. *αἴξασθαι* και στον Παθ. ἀόρ. *αἴιχθῆναι*, στο ίδ.· *κόμη δι' αὔρασ ἄσσεται*, κυματίζει στον αέρα, σε Σοφ. **2.** στρέφομαι με θέρμη προς κάτι, είμαι πρόθυμος για κάτι, επιδιώκω κάτι με ζήλο· *εἶς τι*, σε Ευρ. **II.** μτβ., θέτω σε κίνηση, σε Ευρ.

ἄ-ἴστοσ-ον, (ιδεῖν) συνηρ. **ἄστοσ** (*α* στερητικό, *εἶδω), I. ἀόρατος, ἀφαντοσ. **II.**

Ενεργ., αυτός που δεν γνωρίζει κάτι, ὀ απληροφόρητοσ για κάτι, με γεν., σε Ευρ.

αἴστώω, συνηρ. **ἄστώω**· μέλ. *-ώσω*, ἀόρ. α' *ἤϊτωσα*, συνηρ. *ἤιστ-* — Παθ., ἀόρ. α' *ἤϊστώθην*, Επικ. *αἴιστώθην*· κάνω κάτι ἀφανές, εξαφανίζω, καταστρέφω, εκμηδενίζω, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀ-ἴστωρ, -ορος, ὁ, ἡ (α στερητικό, εἰδέναι), αυτός που αγνοεί κάτι, απληροφόρητος, αυτός που δεν έχει συνείδηση για κάτι, σε Πλάτ.· τινός, ενός πράγματος, σε Ευρ.

αἰσῦλος, -ον, απρεπής, ασεβής, κακός, σε Ομήρ. Ιλ. (αμφίβ. προέλ.)

αἰσυμνάω, Δωρ. **αἰσιμνάω**, κυβερνώ, διοικώ, ηγεμονεύω, με γεν., σε Ευρ. (αμφίβ. προέλ.).

αἰσυμνητεία, ἡ, μοναρχία που έχει εκλεγεί από τον λαό, αιρετή μοναρχία, σε Αριστ.

αἰσυμνητήρ, -ῆρος, ὁ (αἰσυμνάω), αιρετός ηγεμόνας, εκλεγμένος άρχοντας, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰσυμνήτης, -ου, ὁ (αἰσυμνάω), αυτός που έχει το γενικό πρόσταγμα των αγώνων, εκλεγμένος κριτής ή διαιτητής, σε Ομήρ. Οδ.· γενικά, πρόεδρος, διευθυντής, σε Θεόκρ. **II.** αιρετός άρχοντας, σε Αριστ.

αἰσχίων, αἰσχιστος, συγκρ. και υπερθ. του *αἰσχρός*.

αἴσχος, -εος, τό, I ντροπή, αισχύνη, ατιμία, σε Όμηρ. κ.λπ.· στον πληθ., αισχρά έργα, άτιμες πράξεις, σε Ομήρ. Οδ. **II.** ασχήμια ή δυσμορφία, είτε του πνεύματος είτε του σώματος, σε Πλάτ., Ξεν.

αἰσχροῖμων, -ον, γεν. -ονος (*αἰσχρός*), αναίσχυντος, αδιάντροπος, ακόλαστος, αχρείος, σε Ανθ.

αἰσχρο-κέρδειαἰσχρο-κερδία, ἡ (κέρδος), χυδαία πλεονεξία, άνομη απληστία για κέρδος, σε Σοφ.

αἰσχρο-κερδής, -ές (κέρδος), αυτός που ορέγεται άπληστα το άνομο κέρδος, σε Ηρόδ., Ευρ.· επίρρ. -δῶς, σε Κ.Δ.

αἰσχρο-λογέω, μέλ. -ήσω (*λέγω*) = *αἰσχροεπέω*, μεταχειρίζομαι αισχρή φρασεολογία, μιλώ με χυδαία λόγια ή εκφράσεις, σε Πλάτ.

αἰσχρολογία, ἡ, αισχρή ομιλία, υβρεολόγιο, σε Ξεν.

αἰσχρο-μητις, -ιος, ὁ, ἡ, αυτός που εξυφαίνει, που απεργάζεται αισχρά σχέδια, σε Αισχύλ.

αἰσχρο-ποιός, -όν (ποιέω), αυτός που ενεργεί πρόστυχα ή με κακοήθεια, σε Ευρ.

αἰσχρο-πράγέω, μέλ. -ήσω (*πράσσω*) = *αἰσχρουργέω*, πράττω κακοήθεις, αναίσχυντες πράξεις, σε Αριστ.

αἰσchrός, -ά, -όν και -ός, -όν (αἴσχος), **I.** αυτός που προξενεί ντροπή, προσβλητικός, επαίσχυντος· *ἔπεα*, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως και ως επίρρ., *αἰσchrῶς ἐνένισπε*, στο ίδ. **II.** αντίθ. προς το *καλός*, **1.** λέγεται για εξωτερική εμφάνιση ή όψη, άσχημος, δύσμορφος, λέγεται για τον Θερσίτη, στο ίδ. **2.** με ηθική έννοια, απρεπής, πρόστυχος, άτιμος, χυδαίος, κακοήθης, αχρείος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *αἰσchrόν* (έστι) με απαρ., σε Ομήρ. Ιλ.· *τὸ αἰσchrόν* ως ουσ., ατιμία, αισchrότητα, όνειδος, σε Σοφ. κ.λπ.· *τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσchrόν*, Λατ. *honestum et turpe*, αρετή και κακία, σε Αριστ.· επίρρ., επονείδιστα, επαίσχυντα, άτιμα· υπερθ. *αἴσχιστα*, σε Τραγ. **3.** αδέξιος, άνίκανος, αυτός που δεν διαθέτει επιτηδειότητα σε κάτι, σε Ξεν. **III.** αντί των ομαλών τύπων συγκρ. και υπερθ. *αἰσchrότερος, -ότατος*, οι τύποι *αἰσχίων [ἴ]*, *αἴσχιστος* (που σχηματίζονται από το *αἴσχος*), χρησιμοποιούνται σε Όμηρ., Ηρόδ. και Αττ.

αἰσchrότης, -ητος, ἡ, ασχήμια, δυσμορφία, σε Πλάτ.

αἰσchr-ουργία, ἡ (*έργω), ξεδιάντροπη συμπεριφορά, αναίσχυντη διαγωγή, σε Ευρ.

αἰσchrυμένεν, Επικ. απαρ. του *αἰσchrύνω*.

αἰσchrύνη[ῶ], ἡ (αἴσχος), **I. 1.** ντροπή, όνειδος, ατίμωση, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** εξευτελισμός, ατίμωση, δυσφήμιση, λέγεται για πρόσωπο, σε Αισχύλ. **II.** ντροπή που επιφέρει η κακή πράξη, προσωποποιημένη στον Αισχύλ. Λατ.

pudor. **2.** γενικά, όπως το *αἰδώς*, ντροπή, αίσθημα ντροπής, «τσίπα», φιλότιμο, σε Σοφ. κ.λπ.

αἰσχυντέον, ρημ. επίθ. του *αἰσχύνομαι*, αυτό για το οποίο πρέπει κάποιος να ντρέπεται, σε Ξεν.

αἰσχυντηλός, -ή, -όν (αἰσχύνομαι), κόσμιος, αιδήμων, μετριόφρων, σεμνός, σε Πλάτ.

αἰσχυντήρ, -ῆρος, ὁ (αἰσχύνω), αυτός που προξενεί ατίμωση, υβριστικός, σε Αισχύλ.

αἰσχυντηρός, -ά, -όν = αἰσχυντηλός, σε Πλάτ.

αἰσχυντικός, -ή, -όν (αἰσχύνω), αυτός που προξενεί ή επισύρει αισχύνη, επονείδιστος, σε Αριστ.

αἰσχύνω[ῶ], Ιων. παρατ. *αἰσχύνεσκε*· μέλ. -ῶν, Ιων. -νέω· αόρ. *α' ἤσχυνα*

A. Παθ. με Μέσ. μέλ. *αἰσχύνουμαι*, αόρ. *α' ἤσχυνθην*, απαρ. *αἰσχυνθῆναι*, ποιητ. -ῆμεν· παρακ. *ἤσχυμμαι*· **I. 1.** ασημίζω, παραμορφώνω, καθιστώ κάτι δύσμορφο, βλάπτω· *πρόσωπον, κόμην*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με ηθική σημασία, ατιμάζω, αμαυρώνω, κηλιδώνω, καταντροπιάζω· *γένος πατέρων*, στο ίδ. κ.λπ.

3. ατιμάζω γυναίκα, σε Αισχύλ. κ.λπ. **B.** Παθ., **I.** ατιμάζομαι· *νέκυς ἤσχυμμένος*, λέγεται για τον Πάτροκλο, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** απόλ., ντρέπομαι, νιώθω ντροπή, σε Ομήρ. Οδ., σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** με αιτ. πράγμ., ντρέπομαι για κάτι, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· επίσης με δοτ. πράγμ., σε Αριστοφ. κ.λπ.· και με προθέσεις, *αἰσχύνομαι ἐπί τινι*, σε Ξεν.· *ἐν τινι*, σε Θουκ.· *ὑπέρ τινος*, σε Δημ.· με μτχ., ντρέπομαι επειδή κάνω κάτι (και παρ' όλα αυτά το κάνω), σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ.· αλλά με απαρ., ντρέπομαι να κάνω κάτι (και επομένως δεν το κάνω), σε Ηρόδ. κ.λπ. **3.** με αιτ. προσ., αισθάνομαι ντροπή μπροστά σε κάποιον, σε Ευρ. κ.λπ.

ἀίτας[ι], ὁ (αἴω), Δωρ. λέξη που λέγεται για πολυαγαπημένο νεαρό, ερώμενο έφηβο, ευνοούμενος, αγαπημένος, σε Θεόκρ.· γενικά, ο εραστής, σε Ανθ.

αἴτε, Δωρ. αντί *εἴτε*.

αἰτέω, Ιων. παρατ. *αἴτεον*· μέλ. *αἰτήσω*, αόρ. *α' ἤτησα*, παρακ. *ἤτηκα*, Παθ.

παρακ. *ἤτημαι*, ζητώ, **I. 1.** επαιτώ, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **2.** με αιτ. πράγμ., ζητώ κάτι, ποθώ, ζητώ επίμονα, απαιτώ, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ὁδὸν αἰτῶ*, παρακαλώ να αποχωρήσω, δηλ. ζητώ την άδεια να απέλθω, σε Ομήρ. Οδ.· με αιτ. προσ. και πράγμ., ζητώ από κάποιον κάτι, σε Όμηρ. κ.λπ.· *δίκας αἰτῶ τινα φόνου*, απαιτώ από κάποιον ικανοποίηση για φόνο που έχει διαπράξει, σε Ηρόδ. **3.** με αιτ. προσ. και απαρ., ζητώ σε κάποιον να κάνει κάτι, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **II.** Μέσ., ζητώ κάτι για τον εαυτό μου, για προσωπική μου χρήση ή σκοπό, αξιώνω, διεκδικώ, σε Αισχύλ. κ.λπ.· συχνά όμως χρησιμ. ακριβώς όπως ο Ενεργ. τύπος. **III.** Παθ. λέγεται, **1.** για πρόσωπα, μου ζητείται από κάποιον κάτι, παρακαλούμαι, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** για πράγματα, ζητούμαι· *τὸ αἰτεόμενον*, σε Ηρόδ. κ.λπ.

αἴτημα, -ατος, τό, αίτηση, παράκληση, απαίτηση, σε Πλάτ., Κ.Δ.

αἴτης, Ιων. αντί *αἴτας*.

αἴτησις, -εως, ἡ (αἰτέω), παράκληση, απαίτηση, σε Ηρόδ.

αἰτητέον, ρημ. επίθ. του *αἰτέω*, αυτό που πρέπει κάποιος να ζητεί, σε Ξεν.

αἰτητικός, -ή, -όν (αἰτέω), αυτός που αγαπά ή αρέσκεται να ζητά, με γεν., σε Αριστ.

αἰτητός, -όν, ρημ. επίθ. του *αἰτέω*, ο ζητούμενος, αυτός που ζητεί κάποιος, σε Σοφ.

αίτια, ή (αιτέω), I. 1. ψόγος, μομφή, κατηγορία, Λατ. crimen· επομένως, ενοχή ή σφάλμα που περιέχεται σε μία τέτοια κατηγορία, σε Πίνδ., Ηρόδ.· — Φράσεις: *αίτιαν ἔχειν*, κατηγορούμαι· *τινός*, για κάτι, στον ίδ. κ.λπ.· αντιστρόφως, *αἰτίαῃ με*, στον ίδ.· *ἐν αἰτία εἶναι* ή *γίγνεσθαι*, σε Ξεν. κ.λπ.· *αἰτιαν ὑπέχειν*, βρίσκομαι υπό κατηγορία, κατηγορούμαι, σε Πλάτ.· *αἰτιαν φέρεσθαι*, σε Θουκ.· *αἰτίαις ἐνέχεσθαι*, σε Πλάτ.· αντίθ. προς τα παραπάνω είναι τα *ἐν αἰτία ἔχειν* ή *δι' αἰτίας*, θεωρώ κάποιον ένοχο, κατηγορώ, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *ἐν αἰτία βάλλειν*, σε Σοφ.· *αἰτιαν νέμειν τινί*, στον ίδ. κ.λπ. **2.** με θετική σημασία, *εἰ εὐ πράξαιμεν, αἰτία θεοῦ*, (η ευδαιμονία μας) οφείλεται σε αυτόν, η δόξα είναι δική του, σε Αισχύλ.· *οἱ ἔχουσι ταύτην τήν αἰτιαν*, αυτοί που έχουν την υπόληψη ότι..., που φημίζονται για..., σε Πλάτ. **3.** επίπληξη, νουθεσία, παραίνεση· *μη ἐπ' ἔχθρα τὸ πλέον ἢ αἰτία*, σε Θουκ. **II.** αναγκαστικό ή τελικό αίτιο, αιτία, Λατ. causa, σε Πλάτ. κ.λπ.· η δοτ. *αἰτία* ως επίρρ., όπως το Λατ. causa, εξαιτίας, χάρη σε, ένεκα· *κοινοῦ ἀγαθοῦ*, σε Θουκ. **III.** περίσταση, ευκαιρία· *αἰτιαν παρέχειν*, σε Λουκ. **IV.** (στη Λογική), η κύρια κατηγορία στην οποία υπάγεται ένα πράγμα, σε Δημ.

αἰτιάσθαι, Επικ. απαρ. του *αἰτιάομαι*.

αἰτιάζομαι (αἰτία), Παθ., κατηγορούμαι, σε Ξεν.

αἰτιάμα, -ατος, τό, κατηγορία, απόδοση ενοχής· *λαβεῖν ἐπ' αἰτιάματι τινα*, σε Αισχύλ.· *τοιιοῖοδε ἐπ' αἰτιάμασιν*, με τέτοιες κατηγορίες, στον ίδ.

αἰτιάομαι, Επικ. γ' πληθ. *αἰτιῶνται*, ευκτ. β' και γ' ενικ. *αἰτιῶφο, -ωτο*, απαρ. *αἰτιάσθαι*· Επικ. β' και γ' πληθ. παρατ. *ἡτιάσθε, -όωντο*· μέλ. *-άσομαι*, αόρ. *α' ἡτιάσάμην*, Ιων. *μτχ. αορ. αἰτησάμενος*· παρακ. *ἡτιάμαι (αἰτία)*, **I. 1.** μέμφομαι, κατηγορώ, επικρίνω, κατακρίνω, ψέγω, με αιτ. προσ.· *τάχα κεν και ἀνάιτιον αἰτιῶτο*, σε Ομήρ. Ιλ.· *αἰτιάομαι τινά τινος*, κατηγορώ κάποιον για κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με απαρ., *αἰτιάομαι τινα ποιεῖν τι*, κατηγορώ κάποιον ότι κάνει κάτι, στον ίδ.· μ' αυτή την έννοια, ορισμένοι χρόνοι χρησιμ. με Παθ.

σημασία, κατηγορούμαι, όπως ο αόρ. *α' ἡτιάθην*, σε Θουκ., Ξεν.· και ο παρακ. *ἡτιάμαι*, σε Θουκ. **2.** με αιτ. πράγμ., αποδίδω σε κάποιον την ενοχή για κάτι, προσάπτω σε κάποιον κάτι, καταλογίζω· *τοῦτο αἰτιῶμαι*, σε Ξεν.· *ταῦτα*, σε Δημ.· με διπλή αιτ., *αἰτιῶμαι τι ταῦτα τοὺς Λάκωνας αἰτιῶμεθα*; σε Αριστοφ.

II. αποφαίνομαι ως προς την ενοχή ή την υπαιτιότητα κάποιου· *αἰτιῶμαι τινα αἴτιον*, σε Πλάτ.· *φωνάς τε και ἄλλα μυρία αἰτιῶμαι*, στον ίδ.· *τῆς ἱερᾶς χώρας ἡτιάτο εἶναι*, διατεινόταν ότι ήταν μέρος της ιερῆς περιοχῆς ή χώρας, σε Δημ.

αἰτιῶτέον, ρημ. επίθ. του *αἰτιάομαι*, **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να κατηγορεῖ, σε Ξεν. **II.** αυτό που πρέπει κάποιος να τεκμαίρεται ως αιτία, σε Πλάτ.

αἰτιῶ, Επικ. τύπος αντί *αἰτέω*, μόνο σε ενεστ., **1.** με αιτ. πράγμ., ζητώ, επαιτώ· *σῖτον*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** με αιτ. προσ., ζητώ από κάποιον· *μνηστῆρας*, στο ίδ. **3.** απόλ., *αἰτιῶν βόσκειν ἦν γαστέρα*, αυτός που γεμίζει την κοιλιά του μέσω επαιτείας, στο ίδ.

αἰτιο-λογικός, -ή, -όν, αυτός που διερευνά τα αίτια· **τῶαἰτιολογικόν**, διερεύνηση αιτίων, σε Στράβ.

αἴτιος, -α, -ον, σπανιότερα *-ος, -ον (αἰτέω)*, **I. 1.** αξιοκατάκριτος, αξιόμεμπτος, ένοχος για κάτι, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· συγκρ. *αἰτιώτερος*, περισσότερο ένοχος, σε Θουκ.· υπερθ. *τοὺς αἰτιωτάτους*, τους πιο ενόχους από όλους, τους κατεξοχῆν ενόχους, σε Ηρόδ.· *τινος*, για κάτι, στον ίδ. **2.** ως ουσ., *αἴτιος, ό*, κατηγορούμενος, υπόδικος, Λατ. reus, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *οἱ αἴτιοι τοῦ πατρός*, αυτοί που διέπραξαν το κακό εναντίον του πατέρα μου, στον ίδ.· με γεν. πράγμ., *οἱ αἴτιοι τοῦ φόνου*, οι ένοχοι για φόνο, στον ίδ. **II. 1.** υπαίτιος, πηγή, αρχή κάποιου πράγματος, ο

υπεύθυνος για κάτι, με γεν. πράγμ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· με απαρ., σε Σοφ.· υπερθ., *αίτιώτατος ναυμαχήσαι*, ο κατεξοχήν υπεύθυνος για τη διεξαγωγή ναυμαχίας, σε Θουκ. **2.** *αίτιον, τό*, λόγος, σε Πλάτ. κ.λπ.

Αίτναϊος, -α, -ον, 1. αυτός που ανήκει, προέρχεται ή κατάγεται από την Αίτνα (*Αἴτνη*), σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** μεταφ., όμοιος με την Αίτνα, πελώριος, τεράστιος, σε Ευρ.· κάποιιοι το ερμηνεύουν έτσι όταν χρησιμοποιείται για άλογα, ορθότερη όμως μεταφραστική απόδοση είναι «αυτός που προέρχεται από την Αίτνα», δηλ. ο Σικελικός (διότι τα Σικελικά άλογα καθώς και οι μουλάρια, ήταν περίφημα, ξακουστά), σε Σοφ.

αίφνιδιος ή άφνιδιος, -ον (άφνω), απροσδόκητος, ξαφνικός, αστραπιαίος, σε Αισχύλ., Θουκ.· επίρρ. *-ίως*, στον ίδ.· επίσης, *-ιον*, σε Πλούτ.

αίχμᾶεις, αίχμᾶτάς, Δωρ. αντί *αίχμηεις, αίχμητής*.

αίχμάζω, μέλ. *-άσω (αίχμη), I.* ρίχνω το δόρυ, σε Ομήρ. Ιλ.· *ένδον αίχμάζειν*, κάνω τον πολεμιστή μέσα στο σπίτι μου, σε Αισχύλ. **II.** σπλίζω με δόρυ· *ήχμασας χέρα*, σε Σοφ.

αίχμᾶλωσία, ή (αίχμᾶλωτος), άλωση, κατάκτηση μέσω λόγχης ή απλώς, αιχμαλωσία· σώμα, πλήθος αιχμαλώτων, σε Διόδ., Κ.Δ.

αίχμᾶλωτεύω, συλλαμβάνω κάποιον ως αιχμᾶλωτο, σε Κ.Δ.

αίχμᾶλωτικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος για έναν αιχμᾶλωτο, σε Ευρ.

αίχμᾶλωτίς, -ίδος, ή, θηλ. του *αίχμᾶλωτος*, σε Σοφ.

αίχμ-άλωτος[ᾶ]-ον, I. αυτός που έχει κατακτηθεί, κυριευθεί μέσω της λόγχης ή του δόρατος, αυτός που έχει συλληφθεί αιχμᾶλωτος σε καιρό πολέμου, αυτός που έχει απαχθεί ως δούλος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *αίχμᾶλτων λαμβάνειν, άγειν*, συλλαμβάνω κάποιον ως αιχμᾶλωτο, σε Ξεν.· *αίχμᾶλτων γίνεσθαι*, συλλαμβάνομαι, στον ίδ.· *τά αίχμᾶλωτα, λάφυρα, λεία*, στον ίδ. **II.** = *αίχμαλωτικός· δουλοσύνη αίχμᾶλωτος*, αιχμαλωσία, δουλεία, τέτοια όπως αυτή που περιμένει τον αιχμᾶλωτο, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

αίχμη, ή (άκη I ή άϊσσω), I. άκρη δόρατος, αίχμη λόγχης, Λατ. *cuspis*, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II. 1.** λόγχη, δόρυ, στο ίδ. κ.λπ.· *τοξουλκός αίχμη*, λέγεται για βέλος, σε Αισχύλ. **2.** σώμα, ανδρών που φέρουν δόρυ, σε Πίνδ., Ευρ.· πρβλ. [άσις](#). **3.** πόλεμος, μάχη· *κακώς ή αίχμη έστήκεε*, ο πόλεμος είχε άσχημη τροπή, σε Ηρόδ. **III.** φιλοπόλεμο πνεύμα, παρορμητική διάθεση, σε Πίνδ.· ομοίως, σε Αισχύλ., η φράση *γυναικός ή γυναικεία αίχμᾶ* φαίνεται να σημαίνει «γυναικείο πνεύμα». **IV.** ηγεμονία, κυριαρχία, στον ίδ.

αίχμηεις, Δωρ. *-άεις, -εσσα, -εν*, σπλισμένος με δόρυ, σε Αισχύλ.

αίχμητά[ᾶ], ό, = Επικ. τύπος ισοδ. προς το *αίχμητής*, σε Ομήρ. Ιλ.

αίχμητής, -οϋ, Δωρ. *-ᾶτάς, -ᾶ, ό (αίχμη), I.* άνδρας που φέρει δόρυ, πολεμιστής, σε Όμηρ. **II.** στον Πίνδ. ως επίθ., **1.** μυτερός, οξύς, αίχμηρός, *κεραυνός*. **2.** φιλοπόλεμος, *θυμός*.

αίχμο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει ακόντιο, ο δορυφόρος, σε Ηρόδ.· ιδίως όπως το *δορυφόρος*, λέγεται για σωματοφύλακες, στον ίδ.

αΐψα, επίρρ., γρήγορα, με ταχύτητα, αστραπιαία, ξαφνικά, σε Όμηρ.

αΐψηρο-κέλευθος, -ον, αυτός που κινείται αστραπιαία, ορμητικά, λέγεται για τον Βορέα, δηλ. την προσωποποίηση του βορείου ανέμου, σε Ησίοδ.

αἰψήρος, -ά, -όν (αἰψα), γρήγορος, ταχύς, βιαστικός, εσπευσμένος, αιφνίδιος, σε Όμηρ.

ἄϊω[ᾶ], μόνο σε ενεστ. και παρατ. *ἄϊον [ā]*, **1.** αντιλαμβάνομαι μέσω της ακοής, ακούω, με αιτ. πράγμ., σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., σε Τραγ.· επίσης, αντιλαμβάνομαι μέσω της όρασης, βλέπω, σε Ομήρ. Οδ. **2.** προσέχω, στρέφω την προσοχή μου σε κάτι· *δίκη*, σε Ησίοδ.· υπακούω, σε Αισχύλ.· πρβλ. [ἐπαἰῶ](#). Ο Όμηρ. παραδίδει *ἄϊω*· αλλά *ἄϊεις, ἄϊων*, σε Σοφ.

ἄϊω[ᾶ] = *ἄημι*, εκπνέω, μόνο στον παρατ.· *ἐπεὶ φίλον ἄϊον ἦτορ*, όταν παρέδιδα το πνεύμα μου, καθώς ξεψυχούσα, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰών[ᾶ], Δωρ. αντί *ἡϊών*.

αἰών, -ῶνος, ὁ, ποιητ. ἢ· αποκομ. τύπος αιτ. *αἰῶ* (κυρίως *αἰFών*, Λατ. *aevum*, βλ.

[αἰεί](#)), χρονική περίοδος ύπαρξης, **1.** ο χρόνος ζωής κάποιου, η ζωή του, σε Όμηρ., Αττ. ποιητές. **2.** αιώνας, ηλικιακή κλάση, γενιά, σε Αισχύλ.· *ὁ μέλλων αἰών*, οι μεταγενέστεροι, οι απόγονοι, σε Δημ. **3.** μακρά περίοδος χρόνου, αιώνας· *ἀπ' αἰῶνος*, από παλιά, επί αιώνες, σε Ησίοδ., Κ.Δ.· *τόνδι' αἰῶνος χρόνον*, για πάντα, αιωνίως, σε Αισχύλ.· *ἅπαντα τὸν αἰῶνα*, σε Λυκούργ. **4.** καθορισμένη περίοδος χρόνου, εποχή, περίοδος (που έχει προσδιορίσει η θεϊκή πρόνοια)· *ὁ αἰών οὗτος*, ο παρὼν κόσμος, αντίθ. προς το *ὁ μέλλων*, σε Κ.Δ.· απ' όπου και η χρήση του στον πληθ., *εἰς τοὺς αἰῶνας*, για πάντα, στο ίδ.

αἰώνιος, -ον και -α, -ον, αυτός που διαρκεί έναν αιώνα (βλ. [αἰών](#) 3), σε Πλάτ.· αυτός που διαρκεί για πάντα, αέναος, ατελεύτητος, παντοτινός, στον ίδ.

αἰώρα, ἢ (ἀείρω), I. μηχανήμα μέσω του οποίου τα σώματα κρατιούνται μετέωρα, βρόχος, θηλειά για κρέμασμα, σχοινί για αγχόνη, σε Σοφ. (κατά τον τύπο *ἔώρα*). **II.** ταλάντευση στον αέρα, αιώρηση, μετεωρισμός, σε Πλάτ.

αἰωρέω, μέλ. *-ήσω*, Παθ. αόρ. *α' ἠωρήθην (ἀείρω)*, **I. 1.** σηκώνω, εγείρω, μετεωρίζω, υψώνω· *ὕγρον νῶτον αἰωρεῖ*, λέγεται για τον αετό που σηκώνει, που ανοίγει τα φτερά του, σε Πίνδ.· *τοὺς ὄφεις ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν*, σε Δημ.· πρβλ. [ἔωρέω](#). **2.** κρεμῶ, εξαρτώ, σε Πλούτ., Λουκ. **II. Παθ., 1.** εξαρτιέμαι, κρεμιέμαι, σε Ηρόδ.· *αἰωρουμένων τῶν ὀστέων*, υψωμένων, εγερμένων, σε Πλάτ.· *αἶμα ἠωρεῖτο*, ξεχυνόταν, ανέβλυζε, σε Βίωνα. **2.** κρέμομαι, αιωρούμαι στον αέρα, κρέμομαι, ταλαντεύομαι ενώ είμαι κρεμασμένος από κάτι, μένω μετέωρος, σε Σοφ., Πλάτ. **3.** μεταφ., είμαι μετέωρος, αμφιβάλλω, αμφιταλαντεύομαι, σε Θουκ.· *αἰωρεῖσθαι ἐν ἄλλοις*, εξαρτώμαι από, στηρίζομαι πάνω σε άλλους, σε Πλάτ.· *αἰωρηθεὶς ὑπὲρ μεγάλων*, αυτός που διακινδύνευσε για σπουδαίο ζήτημα, για μεγάλη υπόθεση, σε Ηρόδ.

αἰώρημα, -ατος, τό, αυτό που κρέμεται και αιωρείται στον αέρα· σχοινί που κρέμεται μετέωρο, αγχόνη, σε Ευρ.

αἰωρητός, -όν, ρημ. επίθ. του *αἰωρέω*, αυτός που αιωρείται, μετέωρος, κρεμασμένος, σε Ανθ.